

logi giver os til at administrere bedre og mere effektivt. Derfor er digital administration et område, der efter konservativ opfattelse skal sættes meget bevidst på. Derfor kan vi fra Det Konservatives side give tilslutning til lovforslaget om at udvide forsøgsbestemmelserne, så der på flere områder inden for sygedagpengelovens administrationsfelt gives mulighed for at anvende digital administration som forsøg.

Lene Garsdal (SF):

Da hr. Ole Sohn fortsat ikke kan være til stede, skal jeg på SF's vegne sige følgende:

SF er positiv over for lovforslaget. Både af hensyn til serviceringen af virksomhederne og for at rationalisere arbejdsgange i det offentlige er det oplagt at benytte digital administration. Kan både virksomheder og skatteborgere få mere for pengene, er det selvsagt en god idé.

Det er også klart, at en del af den nuværende blanketregulering har været skrevet så langt ind i selve lovgivningen, at vi er nødt til at ændre disse for at kunne gennemføre oplagte rationaliseringer.

SF ser ikke umiddelbart nogen retssikkerhedsmæssige problemer i det foreslåede, men vil dog under udvalgsarbejdet søge dette nærmere belyst.

Anders Samuelsen (RV):

Heller ikke her skal jeg forlænge debatten, men blot meddele, at Det Radikale Venstre er positive over for forslaget.

Tove Videbæk (KRF):

Formålet med forslaget er at udvide forsøgsbestemmelsen, så der åbnes mulighed for, at der kan gennemføres forsøg med digitalisering af arbejdsgange, sagsinformationer og administration i sager vedrørende udbetaling af bl.a. sygedagpenge.

Det nye system vil gøre den daglige administration på dette område enklere og lettere, men på det her område ligesom på alle de andre områder, hvor vi indfører digitalisering, skal vi sikre os, at borgerne ikke kan tvinges til at anskaffe sig computer for at modtage de informationer, som de har brug for fra det offentlige.

Vi skal også i den forbindelse sikre os, at ingen borger kommer i klemme på grund af nedbrud af maskiner eller fejlindberetninger osv., osv. Men det er der flere ordførere der har

nævnt, så det er jo det samme som på alle de andre områder, hvor vi indfører digitalisering.

Kristeligt Folkeparti kan med disse ord støtte forslaget.

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Jeg vil gerne takke for kommentarerne til ændringen af forsøgsbestemmelsen.

Med ændringen af forsøgsbestemmelsen i sygedagpengeloven skabes der mulighed for, at kommuner kan lave forsøg med digitaladministration på sygedagpengeområdet, forsøg, som vil selvfølgelig vil lade indgå i de generelle overvejelser omkring digitaliseringsprojekter.

En digitalisering af sygedagpengeområdet vil på sigt medføre administrative lettelser for både arbejdsgivere, kommuner og borgere, idet der vil ske en forenkling af procedurerne på området.

De spørgsmål og problemer, som lovforslaget måtte give anledning til, er jeg meget indstillet på at drøfte under udvalgsbehandlingen, og jeg ser frem til et konstruktivt samarbejde herom.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

23) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 56:

Forslag til folketingsbeslutning om overgangsordning for Danmark ved EU's udvidelse mod øst.

Af Kristian Thulesen Dahl (DF) m.fl.
(Fremsat 11/12 2002).

Kl. 18.30

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Beskæftigelsesministeren (Claus Hjort Frederiksen):

Først vil jeg gerne takke forslagsstillerne for at have forberedt en diskussion, som også ligger regeringen meget på sinde.

Som bekendt var EU's udvidelse den helt centrale målsætning for det danske EU-formandskab. Vi stod over for en historisk udfordring, at føre de drøftelser, der 12 år efter Murens fald kunne bane vejen for et helt Europa. Der var tale om en krævende og vigtig opgave, som heldigvis havde meget stor opbakning i Folketinget og i den danske befolkning. Det lykkedes at få den svære kabale til at gå op, så vi nu kan byde de nye EU-lande velkommen pr. 1. maj 2004.

Jeg synes, at der er grund til at kvittere for det gode samarbejde om Danmarks europapolitik, der i de senere år har været en realitet i en bred kreds af Folketingets partier. Dette samarbejde har været ganske betydningsfuldt for vores succes under EU-formandskabet. Jeg håber og tror, at det brede samarbejde også kan fortsætte, når det drejer sig om at finde konkrete løsninger på de udfordringer, der knytter sig til EU-udvidelsen.

Når EU's udvidelse er så vigtig, er det først og fremmest af hensyn til stabiliteten og samarbejdet i Europa. Østblokkens og Murens fald fjernede et jerntæppe i Europa. Nu er tiden inde til at fjerne det sølvtæppe, der i dag forhindrer landene i Østeuropa i at fungere på lige vilkår med de øvrige europæiske lande. Det vil give de nye EU-lande en tiltrængt mulighed for at udnytte deres meget store økonomiske vækstpotentialer, og det er den vej, vi skal. Velstandsudvikling og samarbejde er det bedste værn mod ustabilitet og ufred i Europa.

Regelsættet vedrørende arbejdskraftens frie bevægelighed var en af de hårde nødder, der skulle knækkes i forbindelse med udvidelsesforhandlingerne. Visse af de nuværende EU-lande, eksempelvis Tyskland og Østrig, ønskede generelle overgangsordninger. Heroverfor stod ansøgerlandenes ønske om straks fra medlemskabet at blive medlemmer af EU med samme rettigheder som de nuværende EU-lande. Resultatet blev et kompromis med fleksible overgangsordninger.

Fastlæggelse af regelsæt for vandrende arbejdstagere fra de nye EU-lande skal ske inden for rammerne af tiltrædelsestraktaten, der, hvis

alt går, som det skal, vil blive underskrevet den 16. april 2003.

Tiltrædelsestraktaten med ansøgerlandene giver os principielt to forskellige valgmuligheder. Vi kan enten gøre brug af EU's generelle regelsæt vedrørende vandrende arbejdstagere, eller vi kan indføre en national foranstaltning.

Hvis vi vælger at lægge ud med EU's generelle regelsæt, vil borgere fra de nye lande fra første dag af deres medlemskab kunne komme til Danmark på samme vilkår, som gælder for borgere fra andre EU-lande. I den situation vil vi i en 7-årig overgangsperiode kunne indføre begrænsninger i den frie bevægelighed, såfremt der opstår alvorlige ubalancer på arbejdsmarkedet og som hovedregel efter godkendelse i Europa-Kommissionen. Som alternativ hertil kan vi i op til 7 år indføre en national foranstaltning, f.eks. i form af krav om opholds- og arbejdstilladelse.

På linje med den tidligere regering og arbejdsmarkedets parter vurderer vi, at risikoen for en generelt negativ udvikling på det danske arbejdsmarked som følge af EU-udvidelsen er meget begrænset. Erfaringerne fra tidligere EU-udvidelser tyder ikke på, at europæerne i særlig grad er indstillet på at flytte fra deres hjemland for at søge lykken og velstanden i andre dele af Europa. Grundene hertil er mangeartede. Sproglige og kulturelle barrierer er en del af forklaringen, men også det forhold, at medlemskabet af EU giver grobund for, at øget vækst spiller ind. Hvorfor flytte, når fremtidsperspektiverne i hjemlandet nu tegner bedre i kraft af EU-medlemskabet?

Kl. 18.35

Europa-Kommissionen har gennemført nogle meget grundige studier af forventninger til fremtidige arbejdskraftvandringer. Man har set på forskelle i lønniveauer, beskæftigelse, vækstrater, arbejdsløshed og andre forhold, der har indflydelse på, om man ønsker at rejse fra det ene land til et andet. Man har så overført hidtidige erfaringer til den økonomiske virkelighed, der findes i de nye EU-lande, og resultatet er ikke skræmmende.

Indvandrede borgere fra de nye EU-lande udgør i dag ca. 0,4 pct. af befolkningerne i de nuværende EU-lande. Prognoserne vurderer, at dette tal om 30 år har stabiliseret sig på ca. 1 pct. I en dansk sammenhæng svarer dette til, at antallet af borgere fra de nye EU-lande i 2030 forventes at udgøre mellem 40.000-50.000 personer, hvoraf godt halvdelen vil være personer, der er

aktive på arbejdsmarkedet. Det er således moderate tal, vi har med at gøre. Men jeg skal med det samme understrege, at der er tale om prognoser, der i sagens natur er forbundet med betydelig usikkerhed.

Det er imidlertid ikke rigtigt, når forslagsstillerne hævder, at Tyskland og Østrig hermetisk vil lukke deres grænser for borgere fra de nye EU-lande, og at Danmark som følge heraf vil blive oversvømmet af personer, der egentlig hellere ville være taget til Østrig eller Tyskland.

Tyskland og Østrig har meddelt, at de vil indføre nationale overgangsordninger. Vi ved endnu ikke, hvordan disse overgangsordninger kommer til at se ud, men noget fuldstændigt stop bliver der ikke tale om.

Det danske arbejdsmarked er i øjeblikket i en situation med svagt stigende ledighed og faldende beskæftigelse. Der er dog stadig mangel på arbejdskraft inden for visse faggrupper. I løbet af nogle år vil mangelen på arbejdskraft imidlertid tiltage markant på grund af de demografiske ændringer i befolkningen. Et åbent og fleksibelt arbejdsmarked er derfor en vigtig del af grundlaget for at sikre en fremtidig velstandsudvikling i Danmark.

Ud fra en samlet betragtning er det derfor positivt, at EU's åbne marked fremover vil omfatte en markant større kreds af europæiske lande med et klart økonomisk vækstpotentiale, og at borgere fra de nye EU-lande som følge heraf også kan varetage ledige job på det danske arbejdsmarked.

For det første har regeringen tilsluttet sig principperne fra den tidligere regerings erklæring fra juni 2001 om at ville åbne det danske arbejdsmarked for borgere fra de nye lande i forbindelse med EU's kommende udvidelse.

For det andet er regeringen opmærksom på, at EU's generelle regelsæt vedrørende vandrende arbejdstagere hurtigt kan give adgang til en lang række konkrete ydelser, der indgår i det danske velfærdssystem. Andre EU-medlemslande, herunder f.eks. Sverige, er i samme situation.

To hensyn skal tilgodeses, når vi skal vælge en dansk model. Hovedprincipperne for mig er derfor, at der er fri adgang til det danske arbejdsmarked, men at der ikke er fri adgang til sociale ydelser og den danske statskasse. Vi arbejder derfor med at udarbejde en national foranstaltning, og en sådan kan spænde vidt.

Som nævnt har Tyskland og Østrig meddelt, at de vil regulere tilgangen til deres arbejdsmarkeder. Dette kan eksempelvis ske gennem kvote-

ordninger. Udstedelse af arbejdstilladelser kan også gøres betinget af, at der ikke allerede findes ledig arbejdskraft i landet til de pågældende job. I begge tilfælde vil der være tale om en national foranstaltning.

En uafhængig udredning har anbefalet den svenske regering, at der stilles krav om tidsbegrænsede opholds- og arbejdstilladelser i Sverige, men at disse udstedes så at sige automatisk, når blot der er tale om et reelt job hos en godkendt arbejdsgiver. Dette er også en national foranstaltning.

Kl. 18.40

Regeringen arbejder på at udforme forslag til en dansk national foranstaltning, der på den ene side giver borgere fra de nye EU-lande mulighed for at opnå reel beskæftigelse på det danske arbejdsmarked fra tidspunktet for optagelsen, og som på den anden side kan forebygge opblomstringen af et gråt arbejdsmarked og minimere en utilsigtet brug af de sociale ydelser.

Den nationale foranstaltning, vi overvejer, vil tilgodese begge målsætninger. Vi vil åbne for reelle job på det danske arbejdsmarked og samtidig undgå den frie adgang til det danske velfærdssystem.

Det er vores opfattelse, at et dansk regelsæt for håndtering af de vandrende arbejdstagere fra de nye EU-lande langt hen ad vejen vil kunne forebygge en utilsigtet brug af sociale ydelser. Regeringen vil dog samtidig parallelt hermed gennemføre en selvstændig vurdering af, om der i relation til udvalgte sociale ydelser er behov for særlige initiativer i lyset af EU-udvidelsen. Man kunne f.eks. spørge, om det er ret og rimeligt, at personer fra de nye EU-lande efter et kort ophold på det danske arbejdsmarked kan tage sociale ydelser med til hjemlandet for en længere periode.

Der er efter regeringens opfattelse behov for nærmere at se på de ydelsestyper, hvor det i dag er muligt at tage dem med ud af landet, den såkaldte eksportabilitet af sociale ydelser. Men der er grænser for, hvor langt regeringen ønsker at gå. EU-retten siger jo klart, at arbejdstagere fra EU-lande som udgangspunkt har ret til sociale ydelser på lige fod med danske statsborgere. Hvis vi derfor går dramatisk til værks i forhold til sociale ydelser, vil det også ramme herboende danske statsborgere.

Vores initiativer på dette felt vil naturligvis ske under hensyntagen til regeringens generelle socialpolitik, herunder vores holdning om ikke at sænke de generelle ydelseniveauer.

Samtidig med EU-udvidelsen vil regeringen etablere et særligt overvågningsberedskab med henblik på at følge den faktiske indvandring fra de nye lande og foretage en vurdering af konsekvenserne heraf i relation til arbejdsmarkedet og i relation til det sociale system. Overvågningen vil i særlig grad sigte på at følge udviklingen i ledighed, beskæftigelse, løn og faktisk indvandring fra de nye EU-lande.

Det er regeringens vurdering, at der i begrundelsen for beslutningsforslaget fra forslagsstillerne er fremsat en række overvejelser, som er relevante at inddrage i den kommende diskussion. Vi er alle optaget af, at EU-udvidelsen finder sted på en ordentlig måde, der ikke rykker ved balancerne i det danske velfærdssystem eller det danske arbejdsmarked.

Et dansk regelsæt på området skal netop imødekomme disse hensyn. Det er imidlertid ikke muligt eller ønskeligt i en 7-årig overgangsperiode at indføre et totalt forbud mod at arbejde i Danmark for borgere fra de nye EU-lande. Alleerede i dag kan borgere fra de kommende EU-lande i lighed med borgere fra andre lande uden for EU varetage ledige job på det danske arbejdsmarked, og det vil der også være behov for i fremtiden.

Forslagsstillerens forslag er strammere end det regelsæt, vi anvender i dag, og det vil også være strammere end det regelsæt, der forventes indført i Tyskland og Østrig.

Regeringen vil fortsætte den igangværende dialog med Folketingets partier, arbejdsmarkedets parter og andre interessenter med henblik på at udvikle forslag til et dansk regelsæt på området.

I forlængelse af de drøftelser, jeg allerede har haft med Folketingets partier og arbejdsmarkedets parter, vil jeg i den kommende tid tage initiativ til en ny møderække med partierne. Her vil vi få mulighed for at drøfte de konkrete udfordringer grundigt igennem, inden de nye lande indtræder som medlemmer i EU.

Vi ser fortsat frem til et konstruktivt samarbejde herom.

Formanden:

Så er det fru Charlotte Antonsen som ordfører.

Charlotte Antonsen (V):

I næste uge sætter de 10 øst- og centraleuropæiske statsledere deres underskrift på Københavnsdokumentet om udvidelsen af EU.

Udvidelsen af EU har været den altoverskygende målsætning for Venstres EU-politik i over 10 år. Det var en meget stor sejr under det danske EU-formandskab, at det lykkedes at realisere udvidelsen. Om et år kan vi realisere målet: et genforenet Europa.

Kl. 18.45

Genforeningen af Europa er såvel politisk som økonomisk en stor fordel for Danmark og for danskerne, så når Dansk Folkeparti med dette forslag ønsker at se på beskæftigelsessituationen efter Østudvidelsen, skal jeg starte med det mere overordnede billede.

For Venstre er der ikke nogen tvivl om, at Østudvidelsen vil få en klar positiv effekt på dansk økonomi og dermed på beskæftigelsesmulighederne i Danmark. Jo flere lande og jo flere europæere, der er med i EU's indre marked, jo bedre er vores økonomiske muligheder.

Vejen til velstand i Europa har altid været fri konkurrence og fri bevægelighed. Der er fri bevægelighed for varer, kapital, tjenesteydelser og for arbejdskraft. Fri konkurrence og fri bevægelighed giver det bedste grundlag for økonomisk vækst og skabelse af job i EU og i Danmark.

I Venstre ønsker vi som udgangspunkt ikke at begrænse denne frie bevægelighed. Tværtimod er det for os at se et godt udgangspunkt, at arbejdskraften også kan bevæge sig derhen, hvor der er størst behov. Vi kan allerede i dag se, at der mangler uddannet arbejdskraft i Danmark inden for mange områder, f.eks. i sundhedssektoren.

Det har hele tiden været vigtigt for Venstre, at de nye medlemslande bliver fuldgældige medlemmer fra starten. Østeuropæerne skal have adgang til det danske arbejdsmarked fra første dag. Det vil faktisk gavne os, fordi vi allerede i dag har mangel på arbejdskraft på visse områder.

Med forslaget lægger Dansk Folkeparti op til to bekymringer. For det første, at østeuropæerne angiveligt tager de danske sociale ydelser, og for det andet, at østeuropæerne angiveligt tager de danske job.

Her må jeg bede Dansk Folkeparti om at slå kaldet vand i blodet. Erfaringer fra tidligere udvidelser af EU viser, at der ikke umiddelbart er nogen berettiget grund til at frygte, at fattige europæere vil strømme til Danmark i hobetal. Vi skal også huske på, at man faktisk kun kan komme hertil, hvis man har et job.

Der er tale om arbejdskraftens frie bevægelighed, og derfor er der altså ikke nogen direkte

adgang til vores sociale ydelser, og det skal der i øvrigt heller ikke være. Det er vigtigt for Venstre, at der er fri adgang til job, men at der ikke er fri adgang til sociale ydelser. Vi har en særlig dansk model, som vi ønsker at bevare.

Det, man selvfølgelig kan forestille sig på det her område med de sociale ydelser, er et misbrug af systemet, så de via proformajob kan skaffe sig adgang til det danske system. Derfor er det vigtigt, at denne risiko for misbrug undersøges meget nøje, og det er jo det arbejde, der allerede er i gang, som beskæftigelsesministeren lige har nævnt.

Med hensyn til Dansk Folkepartis anden frygt, nemlig frygten for, at østeuropæerne tager danskernes job, mener jeg også, at Dansk Folkeparti bør tage det helt roligt. Det er jo sådan i dag, at man, hvis man vil have et job her i landet, også skal bosætte sig her, og så vil man få de omkostninger, der er knyttet til at bo i Danmark frem for at bo i et østeuropæisk land.

Igen viser erfaringen altså, at der ikke har været mange eksempler på løntrykkeri, eller at man har kunnet opstøve en hel masse eksempler på folk, der legalt har arbejdet til langt under overenskomstmæssig løn. Det hænger jo sammen med, at alle, der bor i Danmark, skal betale boligen i Danmark og skal betale skatten i Danmark.

Vi er grundlæggende ikke bekymrede, men uanset at vi ikke er det, er det klart, at vi naturligvis vil holde øje og endda holde nøje øje med udviklingen. Med 10 nye medlemslande er der tale om en langt større udvidelse af EU, end vi hidtil har gennemført. Derfor vil vi følge udviklingen, vi vil undersøge de mulige negative konsekvenser meget nøje, og vi vil også se, hvad vi skal gøre, og hvad vi kan gøre i den anledning.

Formanden:

Der er foreløbig tre korte bemærkninger fra hr. Kristian Thulesen Dahl, hr. Bjarne Laustsen og hr. Bent Bøgsted.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det gennemgående tema i fru Charlotte Antonsons ordførertale var jo: Bare tag det roligt, det går nok. På alle de punkter, der er blevet rejst, som kan være punkter, hvor vi skulle være lidt nervøse, var beskeden: Slap dog af; vi har styr på det hele.

Det var lidt i kontrast til ministeren, som var langt mere – kan man sige – seriøs i sin tilgang

til problemstillingen. Det lover selvfølgelig godt, at det er den vej og ikke omvendt, når det nu er regeringen, der i høj grad sidder med de her ting.

Kl. 18.50

Jeg vil sige to ting til fru Charlotte Antonsen: Er det ikke rigtigt, at der ganske længe har været en undersøgelse på vej om lige præcis konsekvensen i forhold til det danske sociale system? Er det ikke rigtigt, at den er blevet udsat, og at vi er blevet lovet den, jeg ved ikke hvor længe, men at vi ikke har fået den?

Kan vi så bare under sådan en førstebehandling sige, at det er nok, fordi der ikke er nogen problemer? Eller kunne vi få den tanke, at det måske netop er, fordi man er stødt ind i forskellige problemer, at det tager lang tid, inden vi får den rapport, som regeringen har stillet os i udsigt i over et halvt år?

Punkt to: Er det ikke rigtigt, at de tidligere erfaringer, som man ofte fra regeringspartierne side og også fra Venstres side henviser til, ikke kan bruges i den her sammenhæng, fordi den tidligere udvidelse, eksempelvis med Portugal, Spanien og Grækenland, adskiller sig voldsomt, som det også står i beslutningsforslaget og i bemærkningerne hertil, i forhold til den nuværende udvidelse, at det ikke giver nogen som helst relevans at tale om erfaringer fra tidligere udvidelser?

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Venstres ordfører fru Charlotte Antonsen siger, at der mangler arbejdskraft i Danmark. Alt imens regeringen siger disse ting, stiger arbejdsløsheden i Danmark markant.

Der blev dog nævnt et enkelt område, hvor man sagde, at der manglede arbejdskraft, og det var sundhedssektoren. Hvad gør regeringen for at løse det problem? Skal det løses med østeuropæisk arbejdskraft, eller har regeringen forslag til, hvordan man løser interne problemer, som vi selv har hånd- og halsret over her i Danmark?

I den forgangne uge har jeg ikke kunnet undgå at lægge mærke til, at hr. Bent Bøgsted fra Dansk Folkeparti har sagt, at de har fortrudt, at de har stemt for L 152, som drejer sig om jobkortordningen. Sidste år påstod man, at der manglede en hel masse it-arbejdskraft, og derfor har man lukket op for sluserne og fået en hel masse folk ind ganske vist under dække af, at det skulle være it-arbejdskraft. Det viser sig nu i en undersøgelse, at de ikke har ret meget med it-

eksperter at gøre. Det er ganske almindeligt personale til job, som godt kunne være besat med 55-årige folk, ledige HK'ere eller andre. Hvad er Venstres holdning til det problem?

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Der bliver talt om, at der mangler arbejdskraft, og at der bliver behov for indvandring. Og i den forbindelse kan jeg ikke lade være med at stille et spørgsmål til fru Charlotte Antonsen.

Tirsdag den 5. november var der en artikel i Jyllands-Posten, hvor hr. Bertel Haarder er citeret for, at det haster voldsomt med at skaffe indvandrere i arbejde, for om godt et år kommer der kraftig konkurrence fra ufaglærte arbejdere fra Østeuropa. Det stemmer ikke rigtig overens med det, som kommer fra Beskæftigelsesministeriet.

Så er spørgsmålet: Er der forskellige opfattelser i Beskæftigelsesministeriet og Integrationsministeriet af, hvordan vi skaffer den danske befolkning i arbejde?

Vi har trods alt 60.000 indvandrere, som ifølge forliget »Flere i arbejde« skulle ud på arbejdsmarkedet, og regeringen forventer, at der kommer 87.000 flere i arbejde på den konto. Men det er åbenbart ikke integrationsministerens opfattelse, at det kan lade sig gøre, hvis der bliver lukket op for Østeuropa.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Thulesen Dahl spørger, om jeg synes, det er en god idé at undersøge det. Det sagde jeg faktisk i min ordførertale, men jeg var godt opmærksom på, at hr. Thulesen Dahl lige på det tidspunkt talte med beskæftigelsesministeren. Det er måske derfor, at hr. Thulesen Dahl ikke hørte, hvad jeg sagde.

Den undersøgelse har Venstre faktisk forsøgt at få sat i gang i mange år i Europaudvalget. Vi har forsøgt at få nogle høringer også under den tidligere regering, fordi vi jo hele tiden løber ind i den her problematik, som handler om den forordning, der hedder 1408, altså retten til, at man kan medtage sine sociale ydelser, og hvilke konsekvenser det har.

Det er en undersøgelse, som vi faktisk alle sammen har talt meget om, men som desværre ikke blev til noget under den forrige regering. Men vi hilser undersøgelsen velkommen, som jeg også sagde i min indledende tale.

Så er der sammenligningen med tidligere udvidelser. Selvfølgelig kan man drage erfaringer af tidligere udvidelser, men det er rigtigt, som hr. Thulesen Dahl siger, at denne udvidelse er større end dem, vi har set før. Det er også en gruppe lande, der er relativt fattigere. Og det er en af grundene til, at vi så også siger, at vi ikke tror, at der er nogen grund til bekymring, men at vi vil følge udviklingen nøje, også efter at vi åbner, for at sikre os, at der ikke pludselig finder et misbrug sted.

Hr. Laustsen spørger om sundhed og læger. Her vil jeg gerne for det første sige, at det, denne regering har gjort på området, er, at vi har gjort det lettere for de udenlandske læger, der befandt sig i Danmark, at komme til at arbejde på de danske hospitaler. Det havde jo været rart, hvis den forrige regering havde gjort noget ved det.

Kl. 18.55

Vi mener faktisk, at det er bedre at have nogle udenlandske læger, der hjælper til på de danske sygehuse, frem for at vi har ledige lægestillinger. Så: Ja, det er noget af det, vi kunne forestille os man kunne bruge østeuropæere til. Det er et område, hvor vi har mangel på arbejdskraft.

It-sektoren og andre sektorer er i øjeblikket underdrejet, bl.a. på grund af den igangværende krig. Det er også på grund af lidt lavkonjunktur i Europa, men krigen i Irak har ligesom givet det sidste skub, hvis beskæftigessituationen p.t. ikke ser så fantastisk god ud.

Til hr. Bøgsted.: Jeg ved ikke, om det lige er mig, der skal afgøre en strid mellem beskæftigelsesministeren og integrationsministeren. Jeg opfatter ikke de to budskaber fra de to ministre som værende forskellige.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Fru Charlotte Antonsen siger, at Venstre har løst problemer i forhold til sundhedssektoren. Men den samme ordfører stod jo heroppe og sagde, at der var mangel på folk i sundhedssektoren. Så spurgte jeg om, hvordan man ville løse det problem.

Vi ved udmærket, at i den forrige regerings tid igen var der en undervisningsminister ved navn Bertel Haarder, der gjorde det, at han glemte at uddanne læger i dette land. Det er årsagen til, at vi mangler nogle læger.

Men o.k., hvis problemet er løst under den her regering, er det jo fint nok, men hvorfor var det så, at vi skulle have lovforslag nr. L 152 om jobkortordningen, der åbnede op, så de lokale

arbejdsmarkedsråd ikke skulle godkende de nye stillinger?

Fagforeningerne HK og PROSA fremlagde det i sidste uge og sagde, at det er helt misvisende, at man har lukket op og har fået alle de her folk ind. Det er jo det, Dansk Folkeparti argumenterer imod og siger, at der slet ikke er behov for nu.

Hvad er det så for områder, hvor vi mangler arbejdspladser? Nu, når Venstre har løst sundhedsproblemet, hvad er det så for nogle områder, der mangler arbejdskraft? Det må vi da kunne få et klart svar på.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Fru Charlotte Antonsen siger, at regeringen og Venstre i særdeleshed i årevis har kæmpet for at få sådan en undersøgelse, som nu er på vej – går vi ud fra – fra den såkaldt hurtigarbejdende arbejdsgruppe, der er nedsat.

Regeringen var ved regeringsmagten i næsten et år, inden den besluttede sig for at nedsætte sådan en embedsmandsgruppe, der skal se på de her ting, og det var efter, at Dansk Folkeparti havde presset på ganske længe – altså var ved regeringsmagten i knap et år.

Hvis det var noget, Venstre og De Konservative virkelig havde knoklet på for at få gennemført under den tidligere regering, men havde stødt hovedet mod en mur, kunne man da tro, at den var nedsat langt hurtigere. Men sagen var jo, at de ikke ville risikere, at der kom et arbejde ud af den embedsmandsgruppe, før formandskabsperioden – altså halvåret – var færdig og udvidelsen var vedtaget, og før alt det var på sporet. Det er jo derfor. Nu vender vi så på den embedsmandsgruppe, samtidig med at regeringen ønsker, at vi her i foråret inden juni færdigbehandler tiltrædelsestraktaten.

Der er derfor noget, der tyder på, at vi ikke har fået det her stykke arbejde færdiggjort, fordi det måske ikke er helt så enkelt, som fru Charlotte Antonsen siger i sit ordførerindlæg, og at vi måske ikke kan tage det helt så roligt med hensyn til konsekvenserne af udvidelsen i forhold til vandrende arbejdskraft, som fru Charlotte Antonsen giver udtryk for.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg synes jo nok, at det var en nem ombæring at sige, at der ikke var så stor forskel på de to ministre. Det er jo trods alt fakta, at integrationsmini-

steren har udtalt, at det haster med at få indvandrere i arbejde, og at de får stor konkurrence ved, at der åbnes op for Østeuropa.

Det er vel ikke, når det kommer til stykket, sådan, at det hele udspiller sig på den måde, fordi man ikke vil erkende, at der er problemer, og fordi den tidligere statsminister, hr. Poul Nyrup Rasmussen, og den nuværende statsminister, hr. Anders Fogh Rasmussen, har lovet hinanden, at der skal lukkes op fra dag 1?

Det er måske det, der er grunden til, at regeringen ikke på nuværende tidspunkt vil erkende, at der kan blive problemer. Det kunne jo være rart nok at høre fru Charlotte Antonsens mening om det.

Formanden:

Det får vi lejlighed til nu. Fru Charlotte Antonsen.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Mit svar til hr. Bent Bøgsted blev lidt kort på grund af manglende tid i forrige runde, så nu vil jeg starte med hr. Bent Bøgsted.

Det, integrationsministeren siger, er, at når vi udvider, vil der selvfølgelig komme konkurrence i forhold til de nuværende indvandrere. Det er klart, at de mennesker, der er i Danmark, men som måske ikke er særlig gode til dansk, som ikke har været her særlig længe, som ikke har en særlig velkvalificeret uddannelse, selvfølgelig i højere grad kan risikere at få konkurrence fra tilsvarende personer i Østeuropa.

Kl. 19.00

Noget af det, der gør, at danske arbejdere kan have et meget højt lønniveau, er jo, at danske arbejdere generelt set er stabil arbejdskraft, er velkvalificerede og veluddannede, og at de produkter, de laver, er af en høj kvalitet. Denne veluddannede og stabile arbejdskraft af høj kvalitet kan man ikke sådan lige forvente at få på alle niveauer, når vi sammenligner med østeuropæere. Og det er derfor, at der godt kan komme en konkurrence mellem to grupper, der ligner hinanden, og at man alligevel kan have en fordel af, at vi får udvidet adgangen for mennesker med en uddannelse, som vi står og mangler i dag.

Til hr. Bjarne Laustsen: Når hr. Bjarne Laustsen citerer HK og PROSA, så er det jo gammelkendte argumenter fra fagbevægelsen. Fagbevægelsen har jo aldrig ønsket, at vi åbnede markedet for nogen som helst. Fagbevægelsen har altid fundet, at noget af det vigtigste i tilværel-

sen var at forsøge at holde det, de har frygtet var løntrykkere, ude af markedet.

Så jeg havde nær sagt, at det er gammelkendte argumenter, som jo ikke holder, hvis man tror på sin egen arbejdskraft. Og hvis man tror på sin egen arbejdskraft, så regner man jo også med, at den kan udføre arbejdet med en kvalitet, der kan konkurrere med østeuropæerne, som i første omgang i hvert fald ikke har samme kvalitet.

Hr. Thulesen Dahl taler desværre mod bedre vidende. Hr. Thulesen Dahl har siddet sammen med mig i Europaudvalget i mange år, og hr. Thulesen Dahl kan altså ikke andet end nikke til, at jeg faktisk på Venstres vegne i flere år har forsøgt at få en høring – ikke en embedsmandsundersøgelse, men en høring – af, hvad konsekvenserne på det sociale område af den fri bevægelighed egentlig er. Der har været mange myter på området; der har været mange spørgsmål på området, og det har i mange år været et ønske, vi har haft.

Det er så ikke lykkedes det første år i denne regerings tid. Det lykkedes heller ikke i 8 år i den forrige regerings tid. Nu lykkes det så ved hjælp af nogle embedsmænd, og det er o.k.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Hr. Bjarne Laustsen for en tredje kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Bjarne Laustsen (S):

Man kan med rette være i tvivl, om fru Charlotte Antonsen ved, hvad der i det hele taget foregår rundt omkring. Når man taler om gammelkendte begreber, så skal jeg gøre opmærksom på, at lovforslag nr. L 152 blev vedtaget sidste år og trådte i kraft den 1. juli. Til det spørgsmål, der drejer sig om jobkortordningen, har såvel Dansk Folkeparti som HK og PROSA sagt, at der er kommet for mange ind, og at der ikke er behov for at tilkalde de der it-eksperter.

Det er ikke bare folk fra EU-landene; det er jo også folk fra tredjelande, der kommer ind her. Og fru Charlotte Antonsen kan ikke nævne et eneste område, hvor vi mangler arbejdskraft i Danmark. Det var jo det, der var bevæggrunden for at indføre jobkortordningen, der skulle gøre det lettere at få eksperter ind på nogle områder. Men når man ingen områder har, hvor man mangler arbejdskraft, hvorfor skal man så have ordningen? Og så er det da forståeligt, at Dansk Folkeparti som forligspartner siger: Her har vi

vist stemt forkert, det skal vi også have ændret hurtigt muligt.

Så det er ret interessant at vide, hvad det er for nogle områder, hvor skal skabes plads, for at der kan komme ny arbejdskraft ind. Og vi taler altså ikke bare her om EU-arbejdskraft, men om arbejdskraft også fra tredjelande.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Hr. Bent Bøgsted har bedt om en kort bemærkning, den tredje.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Jeg synes jo nok, at det er en nem omgang. Ganske vist blev der sagt, at polakkerne heller ikke er så højt kvalificerede. Men den erfaring, vi har, er, at de er rimelig kvalificerede, i hvert fald polakkerne. Og derfor vil den store gruppe af arbejdsløse, vi har, selvfølgelig blive skubbet i baggrunden.

Derudover er der jo ingen garanti for, at det ikke går ud over de lønmodtagere, der har et godt betalt job, som fru Charlotte Antonsen også var lidt inde på. For der er jo ingenting, der sikrer østeuropæerne, ud over at de får en mindstebetaling i henhold til overenskomsterne. Og det er trods alt erkendt af flere kredse inden for fagbevægelsen ved de møder, vi har haft. Det eneste sikre omkring deres løn er, at de får minimumslønnen i henhold til overenskomsterne, og at de ikke får den betaling, som den danske arbejder får.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Kort fortalt til hr. Bjarne Laustsen: Altså for PROSA er én udenlandsk arbejder i Danmark én for meget, det har jo altid være holdningen. For så har man ikke kunnet bruge mangelen på arbejdskraft til at presse lønningerne op; det er et klassisk fagforeningssynspunkt. Det er der ikke noget nyt i, og det er ikke mere rigtigt i dag, end det var i går.

KI. 19.05

Vi har mangel på arbejdskraft i dag på nogle områder. Det er klart, at med den demografiske udvikling, som vi kan se er på vej, altså med flere og flere ældre og færre i den arbejdsdygtige alder, så vil der komme endnu større pres på det sociale og det sundhedsmæssige system, så vi altså derved kommer til mere end i dag at mangle arbejdskraft. Det er der ikke ret mange andre end hr. Bjarne Laustsen, der kan være i tvivl om.

Til hr. Bent Bøgsted: Altså det her med, at polakkerne og, havde jeg nær sagt, alle de andre, østeuropæerne eller italienerne eller spaniolerne pludselig møder op en dag på en dansk arbejdsplads og overtager, fordi de underbyder med et par kroner, er jo ikke noget realistisk scenario. Vi har jo ikke set det før.

Hvorfor kom italienerne ikke, som hr. Svend Auken troede, da vi sagde ja til EU i 1972? Hvorfor kommer de ikke? Jamen det gør de jo bl.a. ikke, fordi det ikke sådan er ligetil at lære det danske sprog, og det er jo altså en forudsætning, hvis man skal kunne arbejde på en dansk arbejdsplads, at man kan forstå, hvad der bliver sagt, så man kan udføre arbejdet.

Det kræver også i meget høj grad specialisering. Det er jo noget af det, der har været konsekvensen af det meget høje danske lønniveau og velstandsniveau, at vi simpelt hen har været nødt til at kvalificere vores arbejdskraft, så de kan give det overskud, der svarer til den højere løn.

Derfor mener jeg altså ikke, at risikoen er så stor, men selvfølgelig kan der da godt være en enkelt polak, som lærer dansk meget hurtigt og så kommer ind, og det kan også være der kommer nogle stykker. Men jeg tror altså heller ikke, det er noget, der vil smadre det danske arbejdsmarked. Tværtimod.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnal (SF):

Fru Charlotte Antonsen mente, at det kun måtte være den socialdemokratiske ordfører, der ikke var i stand til at forstå hendes argumentation. Jeg vil så godt melde mig i flokken. Vi er i hvert fald to. Jeg synes, fru Charlotte Antonsen kommer utrolig let uden om det reelle problem, der hedder den dramatiske stigning af arbejdsløshedskurven, som det er lykkedes den nuværende regering, i øvrigt sammen med Dansk Folkeparti, at lave på så kort tid.

Jeg tror, det er danmarksrekord på ét år at miste 36.000 job og forøge antallet af arbejdsløse med 22.000 – den sidste måned alene med 5.900. Det tror jeg simpelt hen aldrig nogen sinde tidligere, at en dansk regering har præsteret. Og det er klart, at når Dansk Folkeparti sammen med regeringen er i færd med at skabe det billede, så er man nødt til at overveje nogle svar. Dansk Folkeparti giver bare et forkert svar, men man er nødt til at forholde sig til det for at sikre en langt mere offensiv uddannelsesstrategi, en langt mere offensiv anvendelse af den offentlige sek-

tor end den nuværende regering gør. Men at benægte tallene vil jeg ikke anbefale fru Charlotte Antonsen.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg håber da, at fru Charlotte Antonsen kan afkræfte, at svaret så skulle være, at det danske uddannelsessystem nu skal åbnes for alle de polakker og estere og andre, som måtte have behov for at få forbedret deres uddannelseskvalifikationer, for det lå ligesom i det sidste spørgsmål.

Det, jeg ville spørge fru Charlotte Antonsen om, er i opfølgningen på det, hr. Bent Bøgsted forsøgte at få et svar på, nemlig: Hvordan kan det være, at integrationsministeren, som jo også var Europaminister, kan citeres i Jyllands-Posten i november måned for følgende:

»Når vi om et år åbner for Central- og Østeuropa, får vore flygtninge og indvandrere konkurrence i kampen om at få de ledige stillinger. Derfor er det afgørende at få systemerne med integration til at fungere nu«.

Hvordan kan han sige, at flygtninge og indvandrere får konkurrence, hvis synspunktet fra regeringen og regeringspartiet Venstre i øvrigt er, at der ikke kommer nogen, og at der derfor ikke er nogen problemer? Det må jo altså bygge på en tro på, at der faktisk kommer nogle og konkurrerer om de ledige job, og at flygtninge og indvandrere i Danmark i forvejen har besvær med at finde ind på arbejdsmarkedet, og at de altså nu får endnu sværere ved det. Så skal vi have dem i arbejde, er det inden, der åbnes op den 1. maj næste år?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Ja, hr. Bjarne Laustsen har ikke flere korte bemærkninger, så jeg vil sikre, at fru Charlotte Antonsen alligevel kan få lejlighed til at korrigere et par af de sætninger, der kom heroppefra. Jeg forstod nemlig, at PROSA skulle være uinteressert i, at der kommer mennesker fra andre lande ind på vores arbejdsmarked, og at fagforeninger generelt var imod noget sådant.

Jeg synes, at fru Charlotte Antonsen skal demontere to forhold, for at vi får en fredsomme lig, ordentlig debat også fremover om det her forhold. Det ene er, at det faktisk er anerkendelsesværdigt, at faglige organisationer arbejder mod løntrykkeri. Jeg går ud fra, at fru Charlotte Antonsen ikke er tilhænger af løntrykkeri. Det

er faktisk ret væsentligt, for at vi kan håndtere de udfordringer, der er i den forbindelse.

Kl. 19.10

Det andet er faktisk også ret centralt. Jeg synes, at fru Charlotte Antonsen skulle dementere sin udtalelse om, at danske fagforeninger i en række tilfælde er imod, at der åbnes dag 1. Det er rigtigt, og det vil jeg komme ind på lidt senere, at der kan være tale om bekymringer, men at tillægge danske fagforeninger den holdning, fru Charlotte Antonsen gjorde dér, er faktisk ikke korrekt.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Først til hr. Villy Søvnald: Jeg vil ikke benægte, at der er en midlertidig stigning i arbejdsløsheden. Det forklarede jeg også tidligere. Vi er i øjeblikket, selv om SF ikke ønsker at se det i øjnene, faktisk i krig i verden. Og det har altså skabt noget usikkerhed, som er en af årsagerne til, at vi ser et dyk i antallet af job i øjeblikket. Vi regner med fra regeringens side, at det er kortvarigt, men det kan vi jo så vende tilbage til.

Til hr. Thulesen Dahl: Til diskussionen mellem integrationsministeren i Jyllands-Posten og beskæftigelsesministeren her vil jeg sige – eller gentage – at mange af de flygtninge og indvandrere, vi har her i landet, jo er mennesker, som er kommet for nylig. Det vil sige, at de f.eks. har meget dårlige sprogkunderskaber. Det er klart, at vi forventer, at der kommer nogle fra de østeuropæiske lande. Bl.a. ved vi, at en del af bærplukkerne kommer fra Østeuropa i øjeblikket. Der er altså nogle typer job, det har været svært at ansætte danskere til, og der vil nok også komme nogle ind fra de østeuropæiske lande.

Men det er jo klart, at den gruppe på det danske arbejdsmarked, som står svagest, jo er dem, som har meget dårlige sprogkunderskaber, og som derfor også har en relativt dårlig faglig uddannelse, og det er flygtningene og indvandrerne. Det er klart, at den gruppe naturligvis er i større risiko for ikke at kunne få et job, hvis der kommer en fra Østeuropa, som er hurtigere til at lære det danske sprog og hurtigere til at kvalificere sig.

Til hr. Jan Petersen: Jeg bliver altså nødt til at fastholde, at det er et velkendt synspunkt. Hr. Svend Auken fremførte som ordfører for Socialdemokratiet i 1972, da vi meldte os ind i EF, at han frygtede, at der ville komme horder af italienerne og andre sydeuropæere herop. Så den der frygt og modvilje – og SiD har synspunktet i dag

– mod fremmed arbejdskraft er altså ikke et ukendt fænomen. Jeg siger ikke, at hele fagbevægelsen deler denne frygt, men der er bestemte stærke kræfter inden for fagbevægelsen, som har det synspunkt.

Og løntrykkeri: Jeg har ikke samme frygt for løntrykkeri som Socialdemokratiet, fordi jeg mener, at Danmark har en velkvalificeret arbejdskraft. Og så nytter det altså ikke noget, at man kommer ind og ingenting kan, ikke engang tale dansk, og tror, at man så kan få et job. Det kan man ikke, for vi lægger vægt på kvalitet her i landet.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Så er det hr. Jan Petersen som ordfører.

Jan Petersen (S):

Socialdemokraternes udgangspunkt for denne debat er, at udvidelsen af EU med de østeuropæiske lande er en positiv begivenhed, det er en positiv sag på vore breddegrader, og at vi med et udvidet Europa den 1. maj 2004 står med en enorm udfordring, der ikke blot skal blive en succes i de store taler og de store økonomiske dokumenter, men også gerne skulle blive en succes i den hverdag, der leves på en dansk arbejdsplads.

Målsætningen om at skabe vækst og velfærd i Østeuropa deler vi, men vi mener også, at det er vigtigt, at det medfører anstændige forhold for lønmodtagere også i de nye østeuropæiske lande, og det uanset om de arbejder i deres eget land, eller de vælger at krydse grænsen efter de regler, der bliver for det, og arbejde i et af de andre lande i fællesskabet.

Der er altså også en udfordring i at hjælpe de østeuropæiske lande med at få organiseret et arbejdsmarked, der har anstændighed og rettighe-der i sig.

Vi skal ikke byde de nye landes arbejdere velkommen ved at give dem dårligere betingelser for at arbejde her i landet og ved at tillade, at der udvikles grå eller sorte arbejdsmarkeder specielt tilrettelagt efter arbejdere fra Østlandene. I Danmark skal vi arbejde efter overenskomsten, efter vores love, og vi skal være ligeværdige på en arbejdsplads. Og der skal ikke deles op i flere forskellige hold dér.

Kl. 19.15

Vi tror ikke, at Østudvidelsen medfører store og uoverkommelige problemer på vores arbejdsmarked. Der er nævnt sproglige og kulturelle forskelle, som er reelle barrierer for, at der

kommer mange, og desuden skal udvidelsen i sig selv selvfølgelig også gerne medføre, at der bliver udsigter til et ordentligt liv og ordentlige levevilkår i de nye lande.

Men i debatten om, hvordan det var i forbindelse med den sidste udvidelse med de sydeuropæiske lande og denne udvidelse, er der en forskel. Der er faktisk adgang bare ved at tage en færgе. Det er ikke ment negativt, men vi skal ikke undervurdere, at der kan blive tale om lidt større problemer end sidst.

Vi har stærke fagforeninger i Danmark, og vi har aftaler på arbejdsmarkedet, og det mener vi grundlæggende skal sikre, at vores arbejdsmarked ikke udvikler subkulturer med underbetaling, anarki og regler uden for sågar junglelovens sædvanlige område.

Det vil vi ikke have på det danske arbejdsmarked, og derfor ser vi frem til at drøfte, hvordan vi kan sikre, at det ikke sker. Vi har set tendenser med illegalt arbejde, og det skulle ikke gerne gå hen at blive legalt.

Vi har set tendenser til illegalt arbejde her i landet inden for visse sektorer, og det tyder på, at vi kan være sårbare på udvalgte områder. Vi har så valgt at levere en ganske stærk dagsorden på det illegale område her i Folketinget, som regeringen tog, og som regeringspartierne så også stemte for efter et vist pres.

Det er for os et tegn på, at vi ikke skal gå fuldstændig ubekymret hen over dette, men nogen stor, dominerende trussel finder vi ikke, der er belæg for at frygte, heller ikke i de prognoser, vi har fået forelagt.

Jeg har det sådan med prognoser, at de kan give en tendens, men der er også en virkelighed, og den vil jeg gerne forebygge de eventuelle problemer i, som vi kan se.

Vi er altså tilhængere af, at den enkelte kan bevæge sig på arbejdsmarkedet også på tværs af grænserne, og vi betragter det som udgangspunkt som en mulighed, og det må ikke kunne opfattes som en trussel.

Vi skal derfor forebygge, og jeg er enig med regeringen i, at vi skal drøfte hvilke passende nationale foranstaltninger, vi skal lave. Det fremgik af ministerens besvarelse, og det ser jeg frem til, at vi kan drøfte i de kommende måneder, eller hvornår det nu bliver.

Ministeren har her bekræftet, at der kommer en ny runde, og det ser vi frem til. Vi vil gå ind i de drøftelser for at skabe sikkerhed for, at der ikke kommer uorganiserede og dårlige forhold

ud af det, og vi dermed får en succes også på en dansk arbejders arbejdsplads i hverdagen.

Vi har en forventning om, at regeringen vil drøfte det med i hvert fald de partier, som har båret Østudvidelsen, som den positive begivenhed den er, og derfor også har et fælles ansvar for, at vi kan løfte de udfordringer og de problemer, der kan være i det.

Vi ser ud over nationale foranstaltninger også, at det er vigtigt, at vi har en regional overvågningsmekanisme, så vi kan trække i nødbremsen, hvis det bliver for voldsomt, og vi ser også, at det vil være bedst, om vi kunne sikre en koordination med de lande, der ligner os mest.

Jeg håber og tror, at vi har tid til også at drøfte, hvad der foregår i Sverige, og hvordan de griber opgaven an, og hvordan det foregår i Norge, fordi vi har arbejdsmarkeder, der meget ligner deres, og fordi vi har velfærdssystemer, der også på mange måder ligner deres.

Så at prøve at drøfte i fællesskab med dem, hvordan vi gør det her, tror vi ville være en fordel. Vi ser ikke nogen grund til at konkurrere hverken positivt eller negativt med dem. Lad os dosere den her udfordring i så høj grad af fællesskab som overhovedet muligt.

Med det, jeg har sagt her, har jeg ikke sagt noget om, hvordan vi vil gå til de problemer, der kan opstå i forbindelse med forskellige former for social turisme. Det bliver vi nødt til at se lidt nærmere på, analysere, hvad der er i det, og få adgang til de informationer. Lad mig tilføje, at der ikke fra vores side bliver tale om en fribillet til, at man kan gå ind at ændre store, omfattende ting i vores velfærdssystem. Det vil vi ikke være med til. Men lad os se på, om der er problemer, som ikke virker uoverkommelige der.

Jeg skal slutte med at sige, at det jo ikke lyder, som om jeg bakker beslutningsforslaget op, men jeg vil sige, at vi deler nogle af de bekymringer, der er gemt i beslutningsforslaget, selv om jeg mener, de er overdoserede, og dem vil vi gå til med det udgangspunkt, at vi i dialog med regeringen kan finde passende nationale foranstaltninger.

Så håber jeg i øvrigt, at regeringen og partierne her i Folketinget vil lade de faglige organisationers arbejdsmuligheder stå uanfægtet, og det gælder, både hvad angår eksklusivbestemmelser og retten til at blokere, sådan at det er overenskomsterne, der frem for alt sikrer, at der ikke bliver anarki og uorden på det danske arbejdsmarked.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil gerne spørge hr. Jan Petersen, om han vil fortælle mig, hvem der mon har sagt følgende i forbindelse med udvidelsen:

Kl. 19.20

»Mange mennesker i disse lande er uden arbejde, og hvis de har et, så tjener de en femtedel af, hvad de kan tjene i Danmark. De skal bare tage færgen. Mange er her allerede i dag, ganske vist ofte ulovligt, men nu bliver det pludselig lovligt. Jeg tror, der vil komme tusindvis af alene polakker, men når det bliver nævnt over for beskæftigelsesministeren, så siger han, uden at have det sarteste belæg, at der ikke er noget problem«.

Jeg kan hjælpe hr. Jan Petersen lidt og sige, at det var den 19. august sidste år, så det er ikke meget lang tid siden, det er sagt. Når hr. Jan Petersen så oplyser mig, hvem der har sagt det, kan jeg på denne her baggrund jo spørge, om det er en enig socialdemokratisk gruppe, der står bag det ordførerindlæg, vi netop har hørt fra hr. Jan Petersen.

(Kort bemærkning).

Bent Bøgsted (DF):

Ja, det er da selvfølgelig korrekt, hvad hr. Jan Petersen siger, at det helst skulle være sådan, at de skulle arbejde efter overenskomsterne, og det forventer vi da også i store træk.

Men nu er overenskomsterne indrettet sådan, at det kun er mindstelønnen, der er sikret. Fordi den danske arbejder får 180 kr. i timen, er det ikke ensbetydende med, at en polak eller en ester også vil få 180 kr. i timen, for det eneste, der er sikret i overenskomsten, er mindstelønnen.

I den forbindelse kan jeg ikke lade være med at tænke på den her sikkerhedsmekanisme, som hr. Jan Petersen er inde på. Jeg kan huske et møde i Nørre Sundby, hvor jeg var sammen med hr. Bjarne Laustsen, hvor hr. Bjarne Laustsen sagde, at det, Socialdemokratiet vil, er at lægge sig op ad den svenske model, men nok lidt mildere. Det tyder jo ikke på, at det er lagt op til en særlig hård stramning.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det, jeg hører den socialdemokratiske ordfører sige, er, at man vil indføre skrappe restriktioner over for de østeuropæiske arbejdere. Er det rigtigt? Ønsker man, at det skal være B-medlem-

mer, skal de ikke være fuldgældige medlemmer af EU? Det bliver jeg nødt til at spørge om.

Og fagforeningerne, den danske model, skal de have krykker? Kan de ikke længere selv klare overenskomstforholdene, skal vi have staten til at hjælpe? Sådan lød det lidt, men jeg håber ikke, jeg har ret.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Må jeg ikke sige til fru Charlotte Antonsen først, at når jeg i mit ordførerindlæg taler om nationale foranstaltninger, så er jeg ikke på nogen måde gået videre end det, fru Charlotte Antonsens egen minister nævnte i sit svar. Så i stedet for at bygge op til en konfrontation, synes jeg, at fru Charlotte Antonsen skulle nøjes med at notere, at her er vi interesseret i at drøfte med regeringen, hvordan vi så laver det med det udgangspunkt, som jeg står ved, det vil jeg gerne bekræfte her, hvis jeg ikke fik det gjort i første omgang. Vi mener principielt, at der skal åbnes dag 1, hvorefter vi er interesseret i at diskutere nationale foranstaltninger og en regional sikkerhedsmekanisme, som kan være en nødbremse.

Så må jeg sige til hr. Thulesen Dahl, at jeg nok tror, jeg har gættet det, men jeg fandt ikke ud af, hvad præmien var. Men så vidt jeg kan se, så er det nogenlunde det, der står et eller andet sted i bemærkningerne til beslutningsforslaget fra Dansk Folkeparti, og så er det jo hr. Svend Auken, der har oplyst det.

Jeg kan sige, at hr. Svend Auken – ud over at have givet tilslutning i vores gruppe i dag til mit ordførerindlæg – også over for mig har bekræftet, at han har sagt det her og har sagt en del mere, der ikke er citeret. Så det er ikke en fuldstændig redegørelse for, hvad hr. Svend Auken mener. Og den bekymring, som hr. Svend Auken giver udtryk for, og jeg skal ikke forholde mig til, om den er for stor eller for lille, har jeg også forsøgt at give udtryk for i det indlæg, jeg lige har holdt. Det synes jeg Dansk Folkeparti skulle notere sig som værende positivt frem for at være bekymret over det.

Vi mener, at Østarbejderne skal være fuldgældige medlemmer af vores arbejdsmarked, men jeg kan ikke rigtig forstå, at fru Charlotte Antonsen i øvrigt gør det til et problem, at de faglige organisationer skulle have nødhjælp, eller hvad det var. Bare fru Charlotte Antonsen kunne holde sig fra blokademulighederne og holde sig fra angreb på de faglige organisationers arbejdsgrundlag, så er jeg såmænd ikke så bekymret.

Hvis bare vi var dér, og det går jeg ud fra, at vi forhåbentlig kan være et flertal herinde, der ønsker at sikre.

Jeg skal prøve at vende tilbage og svare hr. Bøgsted i næste omgang, hvis der bliver en.

Kl. 19.25

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

For det første tak for oplysningen om, at det jo rigtig nok er hr. Svend Auken, der har sagt som citeret, og vi er kommet Socialdemokratiet så meget i møde, at vi har gengivet det i beslutningsforslagets bemærkninger, det er fuldstændig rigtigt.

Det er fyldige bemærkninger, hvor vi jo også tager hr. Svend Auken med, fordi det selvfølgelig er en nyttig oplysning, at man i Socialdemokratiet har de overvejelser, fru Charlotte Antonsen tidligere under stor furor fra Socialdemokratiet gav udtryk for. Der er nemlig også i fagbevægelsen en stigende bekymring for de her ting, og det noterer vi os, og jeg vil gerne kvittere for, at der er sådan en bevægelse, både i Socialdemokratiet og i fagbevægelsen omkring de her spørgsmål.

Det er jo heller ingen tilfældighed, at det var fagbevægelsens ugebrev her i december – det har vi været inde på under en tidligere folketingsbehandling – der i en overskrift tilkendegav, at østeuropæere banker på den danske dør. Der taler de om hundredtusindvis af arbejdere, der kunne tænkes at flytte sig til bl.a. Danmark for at søge arbejde.

Det, der nu mangler, er selvfølgelig at finde ud af, hvad Socialdemokratiet helt konkret har at byde på i løsningen af det her problemkompleks, vi står med. Jeg kunne forstå, at Socialdemokratiet lægger sig mere eller mindre op ad regeringen, som lægger sig mere eller mindre op ad Sverige, og så er det i virkeligheden udenlandske kræfter, der skal definere, hvad man kan tillade sig at gøre i Danmark for at ikke at forstyrre det overordnede billede, hr. Poul Nyrup Rasmussen tegnede, da han i juni 2001 tilkendegav, at vi åbnede fra dag 1.

Er det egentlig ikke sagen i en nøddeskal, at opgaverne kommer i den række, at først skal svenskerne beslutte sig, så skal regeringen, og så kan Socialdemokratiet helt konkret tage stilling til, hvordan man vil forebygge det problem, som Socialdemokratiet i stigende grad åbenbart, og kvitteret for det, anerkender, at der er?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Jamen jeg vil da gerne lave aftaler med både Socialdemokratiet og for den sags skyld også med Dansk Folkeparti på det her område.

Det, der er vigtigt for Venstre i denne her sag, er, at der ikke bliver tale om B-medlemskab for de østeuropæiske lande, og jeg er glad for, at der blev sagt fra Socialdemokratiets side, at den overordnede pointe er man enig i.

Det, jeg også hører, er en eller anden bekymring for det grå og sorte arbejdsmarked, og der har situationen jo hidtil på det danske arbejdsmarked med den danske model været, at parterne selv har klaret den sag. Man har vel altid kunnet forestille sig, at der kunne komme udenlandske arbejdstagere, bl.a. fra de andre EU-lande, ind på det danske arbejdsmarked, men det har været parterne selv eller den danske model, der har klaret det.

Derfor vil jeg gerne lige spørge hr. Jan Petersen, om den bekymring, der er for sort og gråt arbejdsmarked og for illegalt arbejde, ikke er mindre for hr. Jan Petersen, den dag vi lukker østeuropæerne ind, fordi de så har mulighed for at arbejde her på legale vilkår, og så er det meget lettere at håndtere?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Må jeg ikke starte med hr. Bøgsted for at være sikker på, at jeg når dét, og sige, at det da er rigtigt, at mindstelønnen er den, der som hovedregel indgår i overenskomsten, hvorefter der er tale om en lokal løndannelse. Men det udelukker jo ikke, at en medarbejder fra et andet land, og det kan også være fra et Østland efter udvidelsen, får mere end mindstelønnen, det er jo et spørgsmål om, hvordan det er organiseret på den pågældende arbejdsplads. Så jeg mener ikke, at man kan danne en hovedregel ud fra, hvordan overenskomster er skruet sammen og sige, at så får de østfra kun mindsteløn, og vi andre vi får så noget mere.

Hr. Thulesen Dahl er ude efter, hvilke løsninger Socialdemokratiet går efter. Jo, men for det første: Lad være med at angribe de faglige instrumenter, der er. Det skal være muligt for danske faglige organisationer at indgå overenskomster uden angreb fra statsmagten og dette Folketing, det er ret centralt.

Der skal være mulighed for at kunne danne eksklusivbestemmelser, lad mig sige det, som det er, og der skal være mulighed for at kunne

etablere konflikt for at etablere en overenskomst. Hold fingrene fra det, det er det bedste redskab, vi har på det danske arbejdsmarked til at sikre, at der ikke bliver tale om uorganiserede virksomheder med underbetalt arbejdskraft, som kommer ind og ødelægger opbakningen til det her i øvrigt fornemme projekt.

Så kan vi lave nationale foranstaltninger. Jeg håber, at hr. Thulesen Dahl vil give mig lejlighed til at studere lidt nærmere, hvad det er for nogle, vi kan lave, også i forhold til, at de, synes jeg, skal være inden for EU-rettens regler. Det har jeg tilkendegivet at vi også gerne vil drøfte med regeringen, og vi har på fornemmelsen, at regeringen er bedre forberedt på den diskussion, end vi har mulighed for at være. Så der vil jeg gerne drøfte nationale foranstaltninger.

Og det er inden for den ramme – til fru Charlotte Antonsen – at jeg heller ikke vil have, at der skal være A- og B-medlemmer af EU, det er principielt det udgangspunkt, jeg har. Men jeg vil heller ikke være med til, at der skal være A-medarbejdere, der får bedste vilkår på danske arbejdspladser, og så skal der være B-arbejdere, der nogenlunde er de samme som dem, der kommer østfra. Den A/B-opdeling vil jeg heller ikke have, og det er disse to hensyn, vi skal have til at gå op her.

Lad mig slutte med at sige, at man heller ikke skal undervurdere den regionale sikkerhedsmekanismer mulighed for at kunne blive en nyttig sikkerhed, hvis der er noget, der går helt galt i et bestemt hjørne af landet.

Kl. 19.30

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Noget af det, som hr. Bent Bøgsted var inde på i forhold til det der med, at man følger spillereglerne på arbejdsmarkedet, var jo, at selv hvis man følger reglerne i overenskomsten, er der jo ganske store muligheder for, at en arbejdsgiver kan følge overenskomsten, men give en lavere løn end den, man måske lokalt har forhandlet sig frem til.

Altså vi ser jo mange steder, at det, der rent faktisk betales, ligger et stykke videre end overenskomsten, så uanset om man tilkæmper sig rettigheder og får en overenskomst på plads med en arbejdsgiver, så er der vel muligheder inden for regelsættet for, at man kan opleve, at man kan tage folk udefra, der faktisk vil være konkurrenceforvridende.

Det andet er jo, at hr. Jan Petersen vel må medgive, at hvis det er arbejdsmarkedets parter, der skal ordne det her, altså hvis man troede, at man kunne det, så ville det kræve væsentlig stærkere midler, end arbejdsmarkedet har i dag for at kunne gennemtvinge det. Så er det, arbejdsmarkedet har i dag, vel ikke engang nok, og derfor er det vel også, hr. Jan Petersen når frem til, at der skal nogle ekstra nationale foranstaltninger ind. Der er det så, jeg efterlyser mere kontant, hvad det er, Socialdemokratiet så der har at byde på i stedet for at henvise til, at der er regeringen nok klædt bedre på.

Jeg mener, Socialdemokratiet har haft regeringsmagten i det her land i 9 år, har haft en partiformand, der lovede, at man ville åbne fra dag 1. Så har vi en debat her 1½ år efter, og så siger hr. Jan Petersen, at der er regeringen nok bedre klædt på, så man vil vente og se. Det bekræfter mig i, at det, det i virkeligheden handler om, er, at først skal svenskerne finde ud af, hvad de vil, så skal regeringen, og så kan Socialdemokratiet lægge sig i halen af det.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Jan Petersen glemte at svare på et spørgsmål. Hr. Jan Petersen var bekymret for det sorte og det grå arbejdsmarked i øjeblikket. Den bekymring kan jeg sådan set særdeles godt dele, for vi har et indtryk af, at der er en del illegal arbejdskraft i Danmark.

Derfor vil jeg godt bede hr. Jan Petersen svare på: Er sandsynligheden for, at der bliver færre illegale ikke stor, når de østeuropæiske arbejdere kan komme til at arbejde her legalt? Altså vil der ikke med stor sandsynlighed ske det, at når østeuropæerne bliver medlemmer af EU og får mulighed for at arbejde her legalt, så vil der være færre, der arbejder illegalt? Det er i hvert fald noget af det, vi forventer.

Med hensyn til eksklusivaftaler, som hr. Jan Petersen nævner som en måde, man kan fastholde høje lønninger på, vil jeg bare blot kort spørge hr. Jan Petersen: Er det sådan, at på de områder, hvor eksklusivaftaler er forbudt, f.eks. det store DA-område, har vi set en hel masse eksempler på løntrykkeri og på meget lave lønninger?

Altså er det i virkeligheden ikke sådan lidt tænkt, at der skulle være en sammenhæng mellem eksklusivaftaler og lønniveau?

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Jeg har ikke nogen forventning om, at jeg bliver enig med fru Charlotte Antonsen om eksklusivbestemmelser. Jeg vil bare påpege i al beskedenhed, at det var tiltrædelsesoverenskomsten, jeg tænkte på, og det er netop overenskomsten uden for DA/LO-området, og det var håndhævelse, jeg brugte. Det er ikke noget nyt synspunkt fra min side. Det har været fremført også under debatten i Folketingssalen, og der kan man læse mere om det.

Så er det selvfølgelig rigtigt, at man i en eller anden forstand kan sige, at illegal arbejdskraft bare bliver legal i stedet for, men det, vi går efter i den sammenhæng, er, at de vilkår, der så i dag bliver budt folk, der arbejder illegalt i Danmark, og som er her ulovligt i dag, jo ikke må blive legale, herunder lønniveauet. Det er jo det. Vi vil jo ikke have de der B-arbejdere. Vi skal have overenskomstnæssige og ordentlige forhold i alle hjørner, og derfor skal der ikke ske angreb på de instrumenter, der fagligt er til rådighed for, at det kan foregå ordentligt.

Så mener hr. Thulesen Dahl ikke, at det er tilstrækkeligt, hvorefter jeg skulle begynde her at forestille mig en række andre specifikke nationale foranstaltninger, hvorefter hr. Thulesen Dahl påstår, at jeg kommer rendende efter alle de andre. Altså det er jo sådan en retorisk metode at gå ind i en debat med.

Jeg vil ikke gå ind i en debat i dag om, hvilke nationale foranstaltninger der er i orden. Der er ikke taget stilling hos os. Der er ikke taget stilling i Sverige. Der er mig bekendt heller ikke taget stilling i Grenå, ja, i Grenå er der jo heller ikke, men i regeringen om det.

Det har ikke noget at gøre med, at jeg ikke vil komme, før alle de andre har været der. Det har at gøre med, at jeg gerne vil gribe det her sagligt og ordentligt an, for jeg er dybt bekymret over nogle af de virkninger, det her vil få. Til gengæld vil jeg ikke være med til at skubbe en masse kampanjer i gang for, at det her er et modbydeligt projekt, for jeg synes faktisk, at Østprojektet og det, at Østarbejdere kan komme ind i landet, er et positivt projekt. Jeg vil bare også gerne være med til at sikre, at det er i orden i hjørnerne.

Så håber jeg, at hr. Thulesen Dahl vil hjælpe os med, at der ikke bliver begået fejl i dette Ting, for så vidt angår de faglige instrumenter. Det er jo lige præcis også her, at hr. Thulesen Dahl kan få hjælp af en tillidsrepræsentant, hvis der er no-

gen, der kun kan få mindstelønnen. Det er jo, fordi der dukker sådan en tillidsrepræsentant op af en overenskomst, som sørger for, at på den arbejdsplads er der også løntillæg til den, der ikke har et dansk statsborgerskab, men har lov at være der. Så de får mere end mindstelønnen. Det er jo sådan noget, en tillidsrepræsentant skal holde øje med, og så er det jo meget godt, hvis der er en eksklusivbestemmelse, for så har man jo helt styr på, hvem der er medlemmer.

Kl. 19.35

Lars Barfoed (KF):

Det indre marked i Den Europæiske Union er en kæmpe fordel for Danmark og for Europa. Til det indre marked hører som en meget vigtig del, at der også er fri bevægelighed for arbejdskraften.

De store fordele, vi høster ved det indre marked, bliver endnu større, når vi nu udvider Den Europæiske Union med en lang række østeuropæiske lande, og i den forbindelse altså også indfører fri bevægelighed for arbejdskraften for de nye medlemslande. Det gør kun fordelene for Europa og for det danske samfund større.

På det grundlag må vi derfor også afvise det meget bombastiske beslutningsforslag, som vi her debatterer. Det ændrer så ikke ved, at vi i en overgangsperiode naturligvis skal være meget opmærksomme på udviklingen og på, om det i en overgangsperiode giver os problemer, at der bliver fri bevægelighed for arbejdskraften fra de østeuropæiske lande, som nu bliver medlemmer fra 2004 og ind i de nuværende medlemmer af Den Europæiske Union.

Når vi skal være særligt opmærksomme på det i en overgangsperiode, så hænger det jo sammen med, at de fleste nye medlemslandes økonomi ikke er udviklet på samme måde som den økonomi, vi kender i Den Europæiske Unions nuværende medlemslande. Den er ikke udviklet, når det gælder produktivitet, når det gælder lønniveau og købekraft, og når det gælder det sociale sikringsniveau.

Derfor skal vi være opmærksomme på konsekvenserne, og i Det konservative Folkeparti er vi meget tilfredse med, at ministeren derfor dels vil vurdere, om der er behov for forslag, der skal sikre imod misbrug af vores sociale ordninger, dels vil overvåge, om der mod forventning skulle opstå indvandring af arbejdskraft, der destabiliserer det danske arbejdsmarked.

Det synes vi er tilfredsstillende, og Det Konservative Folkeparti medvirker gerne i de kon-

strukturelle drøftelser, som ministeren har lagt op til, med henblik på at sikre disse overvågninger i en overgangsperiode.

Jeg skal til sidst hilse fra Det Radikale Venstres ordfører og meddele, at Det Radikale Venstre er enig i disse betragtninger og dermed også er enig i afvisningen af beslutningsforslaget.

Villy Søvnald (SF):

I SF er vi glade for udvidelsen. Det giver os umiddelbart en række fordele. Det giver os en sikkerhed i Danmark uden fortilfælde. Det gør, at vi ikke behøver at bruge så mange penge på forsvar og sådan noget. Det giver mulighed for en stabilisering af nogle samfund i vores nær-område, der ellers ville give os problemer med kriminalitet, flygtningestrømme osv. Endelig giver det os adgang til et marked, hvor også danske virksomheder selvfølgelig får en fordel, fordi nærmarkederne bliver udvidet. Alle de fordele er vi glade for, og derfor støtter vi varmt og helt uden forbehold af nogen art udvidelsen.

Når det er sagt, deltager vi i sagens natur ikke i Dansk Folkepartis forsøg på at lukke Danmark i 7 år for arbejdskraft, som forslaget her er et udtryk for.

Når vi diskuterer det paradoks, som var en del af de korte bemærkninger til fru Charlotte Antonsen, er det jo, fordi vi samtidig står i en situation med en voldsomt stigende arbejdsløshed. Jeg nævnte tallene under de korte bemærkninger. Jeg skal ikke gentage dem, men bare sige, at der er tale om en alarmerende stigning, og i modsætning til, hvad fru Charlotte Antonsen sagde, er det jo ikke tal, der er hentet i den tid, Danmark har været i krig. Det er tal, der er hentet fra udviklingen frem til februar måned.

Vi står med en stigning, som er ekstremt dramatisk, og som ser ud til at stige efter en stadig mere lodret kurve. Men det udtrykker jo mange forskellige bevægelser. Det er udtryk for, at arbejdskraften på nogle områder bliver presset ud, specielt på de ufaglærte områder, men jo også i høj grad for akademikere. Det er faktisk deres arbejdsløshed, der stiger eksplosivt i øjeblikket.

Kl. 19.40

Det, jeg synes man kan anklage både regeringen og Dansk Folkeparti for i den nuværende situation – det er jo dem, der fører hovedlinjerne i dansk politik – er at have en fantastisk defensiv strategi over for det her problem, at man ikke satser på uddannelse i et helt andet omfang, end vi ser, der kan være med til at løfte arbejdskraften, at man ikke ser på en satsning på den of-

fentlige sektor i en helt, helt anden grad end det, vi ser.

Derfor synes jeg sådan set, at Dansk Folkeparti på linje med regeringen har et selvstændigt ansvar for den dramatiske udvikling i arbejdsløsheden, vi ser, og som vi f.eks. ikke ser i et naboland som Sverige. Jeg synes også, det er lidt underligt, at Dansk Folkeparti og regeringen kommer af sted med hele tiden at sige, at det skyldes påvirkninger udefra. Jeg tror, det rammer lige så hårdt ind i Sverige; Sverige har bare en helt anden offensiv satsning på den offentlige sektor.

Selvfølgelig er vi nødt til at forholde os til det problem, som Dansk Folkeparti rejser. Problemet er bare, at Dansk Folkeparti giver det forkerte svar, nemlig at lukke Danmark i 7 år. Svaret er jo i stedet for at gå videre med et land, nemlig Danmark, som vel har et af de mest organiserede arbejdsmarkeder i verden. Den organisering af arbejdsmarkedet giver mulighed for at sikre de faglige organiseringer, der er det eneste fornuftige svar på det her.

Vi har selv leget med en model i SF, hvor vi har talt om, at lokale fagforeninger, lokale kommuner, lokale arbejdsformidlinger går ind i et dynamisk samarbejde for at sikre, at alle tiltag til proformaoprettelse af arbejdspladser til illegal arbejdskraft og sådan noget bliver angrebet fra start.

Så kan man benævne modellen, hvilken nationalitet man vil, det er jeg for så vidt ligeglad med. Det afgørende er, at vi sikrer, at der er nogle, der er i stand til at levere et svar i den situation, hvor vi bliver udsat for noget, ingen af os formentlig ønsker.

Det betyder også, at vi vil vende os imod enhver sammenkædning af den nuværende situation og forsøg på at komme centrale elementer af velfærdsstaten til livs. Det tror jeg også at forslagsstillerne vil, selv om der jo er det underlige ved det, at beskæftigelsesministeren meget tydeligt sagde, at man ikke er ude efter overførselsindkomsterne, og hvis vi så kigger på, hvad regeringen faktisk har gjort, så har man jo taget store grupper – man kalder det lommer, tror jeg, når vi hører Venstres ordfører, men det er ret store lommer, det er lommer, der sådan nogle gange udgør en 30.000 mennesker – der pludselig bliver sat på en lavere overførselsindkomst.

Man rykker rundt på aldersgrænser, man rykker rundt på vilkår osv., så det er simpelt hen ikke rigtigt, at regeringen ikke har kig på overførselsindkomsterne. Det har den i den grad,

oven i købet over for ret store grupper, som regeringen kalder lommer.

Den øvelse deltager Dansk Folkeparti jo gerne i. Det gør SF ikke. Vi kan nemlig sagtens både fastholde et samfund, der har et højt sikkerhedsniveau for overførselsindkomster, og som samtidig lader være med at lukke Danmark, ved at styrke den model, der er specielt dansk, nemlig et meget velorganiseret arbejdsmarked suppleret med nogle lokale enheder, hvor fagforeninger, arbejdsgivere, kommuner, arbejdsformidlinger arbejder sammen for ikke at få nogle utilsigtede konsekvenser.

Derfor også til indbydelsen fra regeringen: SF deltager meget gerne i en diskussion om, hvordan vi praktisk tilrettelægger det her.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):
Hr. Keld Albrechtsen som ordfører.

Keld Albrechtsen (EL):

Enhedslisten kan selvsagt ikke støtte Dansk Folkepartis forslag.

Vi har den opfattelse, som vi tilkendegav over for den daværende Nyrupregering, der jo hos Folketingets Europaudvalg søgte mandat til at godkende optagelsen på de vilkår, at Danmark ikke har en overgangsordning.

Det måtte vi fra Enhedslistens side naturligvis tage til efterretning, for man kan jo ikke have det sådan, at når lande bliver medlem af EU, så har borgerne ikke de samme rettigheder. Det er klart, at borgerne i EU må have de samme rettigheder, hvad enten det er de nye lande eller de gamle lande. Så derfor kan Dansk Folkepartis forslag ikke bruges til at løse de problemer, der er.

Kl. 19.45

For der er selvfølgelig nogle problemer. De problemer er jo ikke specielt knyttet til Østudvidelsen. De er snarere knyttet til, at vi har en arbejdsgiverside i Danmark og en regering, der er indstillet på at underminere fagbevægelsens rolle i samfundet, og som derfor svækker mulighederne for, når der kommer indvandrere til vores land, at sikre, at vi også får rimelige arbejds- og lønvilkår for dem og dermed, at de ikke underminerer det velfærdsniveau, som vi har her i Danmark.

Derfor må man også sige, at hvis befolkningen fortsat vælger at indsætte et flertal her i Folketinget af de tre partier, som i dag har flertallet, så vil dette her problem ikke i længden kunne løses. Det må man jo se i øjnene. For hvis det ene

folketingsvalg efter det andet går sådan, at de tre partier, der i dag har flertallet, bliver ved med at have det flertal, så vil det blive fagbevægelsens ruin, så vil det blive overenskomsternes ruin. Og så er det klart, at så vil det heller ikke kunne lykkes at løse de problemer, der findes i forbindelse med indvandret arbejdskraft f.eks. fra Østeuropa.

Derfor er den egentlige løsning på det her problem at udskifte regeringen og ved et kommende folketingsvalg at vælge en regering på basis af et andet flertal, som er indstillet på at sikre fagbevægelsens rettigheder. Det er den egentlige løsning på problemet.

Det er rigtig, som det har været nævnt – jeg tror, det var fru Charlotte Antonsen, der på et tidspunkt var inde på det – at der i forbindelse med tidligere EU-udvidelser ikke er kommet vældig store mængder af arbejdskraft til Danmark. Jeg tror i og for sig, at det vil blive en endnu mere udpræget kendsgerning i forbindelse med den EU-udvidelse, der foregår i øjeblikket, fordi Danmark jo desværre internationalt er blevet berygtet for at være et land, som ikke med et åbent sind modtager flygtninge og indvandrere.

Så derfor tror jeg ikke, der er nogen særlig grund til at frygte, at folk, der ikke befinder sig i den yderste nød, skulle søge til Danmark, for det, de jo har fået at vide, desværre, og jo med et vist grundlag i det flertal der er i Folketinget, er, at de sådan set ikke er velkomne.

Så derfor tror jeg, at hvis man opfatter det som en risiko, at der skulle komme dygtige mennesker til Danmark for at arbejde og for at bidrage til samfundets udvikling, så er den chance, vil jeg hellere kalde det, jo nok forholdsvis beskeden. I virkeligheden står vi jo nok med det problem, at når vi virkelig får brug for nogen, så vil de høfligt takke nej og hellere søge til London eller andre steder, hvor man ikke som udlænding på forhånd betragtes med mistro.

Det, som vi selvfølgelig så kan gøre for at sikre vores egen lovgivning, er at sikre eksklusivretten, at sikre, at vi bakker fagbevægelsens muligheder op. Man kunne f.eks. have en registrering af EU-borgere, således at den skete ved første arbejdsdag og ikke først efter 90 dage. Man kunne kigge på de regler, der var i 1960'erne, hvor det var sådan, at dér, hvor der ikke var overenskomst på et område, skulle der være sikret overenskomstmæssige vilkår, herunder lokalaftaler og kutymen.

Det var faktisk den måde, man klarede det på i 1960'erne, hvor vi jo havde en anderledes situa-

tion, og hvor Danmark inviterede store mængder af arbejdskraft til at komme til vores land for at skabe en større produktion.

Så på den måde vil der være en lang række ting, som kan gøres. Men det korte af det lange er, at det kræver en stærk fagbevægelse, og en stærk fagbevægelse kræver en opbakning fra et flertal i Folketinget.

Den er der ikke i dag. Enhedslisten vil arbejde for, at den kommer efter næste folketingsvalg, og indtil da vil vi forsøge på at fastholde eksklusivretten, så vidt som det overhovedet vil være muligt at skabe et flertal for det, i det mindste i det nuværende Folketing.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er bare lige, fordi hr. Keld Albrechtsen jo altid forholder sig meget, meget nøgternt til de faktuelle forhold, og når han så baserer en udtalelse her i sin ordførertale på erfaringen fra tidligere udvidelser med henblik på, hvor mange der nu vil komme, så må jeg bare bede hr. Keld Albrechtsen om lige at korrigerer sig selv. For ser man på de faktiske forhold, så vil alt tale for, at en potentiel indvandring fra Østlandene vil være langt større end ved tidligere udvidelser.

Kl. 19.50

Da man udvidede med Grækenland, Portugal og Spanien, havde man for det første en generel overgangsordning. For det andet havde man et længennemsnit, der var langt højere i forhold til det daværende EF, end de nuværende ansøgerlande har i forhold til EU. Og for det tredje har man altså en arbejdsløshed i f.eks. Polen, der jo er meget høj sammenlignet med f.eks. den danske. Den geografiske nærhed er jo også mere umiddelbar i forhold til et land som Danmark end til de andre lande.

Så der er en lang række faktorer, som jo også er nævnt i beslutningsforslagets bemærkninger, som jeg regner med, at hr. Keld Albrechtsen og jeg er enige om som et rent faktisk grundlag, der i hvert fald er væsentligt forskelligt i forhold til de erfaringer, man har fra de tidligere udvidelser.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, nu kan jeg jo godt huske, da vi havde debatten i forbindelse med den tidligere udvidelse. Jeg kan huske, at f.eks. Erhard Jakobsen holdt taler, som stort set ord til andet svarede til det, som hr. Kristian Thulesen Dahl nu står og siger.

Jeg vil medgive, at vi jo ikke kan vide det med hundrede procents sikkerhed, og det er jo også derfor, jeg siger, at hvis vi skal sikre os, så skal vi have en fagbevægelse, som er i stand til at klare det problem. Jeg siger bare samtidig, at jeg personlig ikke tror på det spøgelse, som hr. Kristian Thulesen Dahl forsøger at mane frem, at hundredtusindvis af polske statsborgere skulle søge til Danmark. Det tror jeg ikke. Jeg tror faktisk, at polakkerne godt kan lide deres land, og at de er ikke interesserede i at rejse til et land, hvor de har fået det klare indtryk, bl.a. på grund af hr. Thulesen Dahls og hans partis virksomhed, at de ikke er velkomne.

Nej, jeg tror faktisk ikke, at de vil komme i så store mængder. Jeg tror det ikke. Jeg tror egentlig, at de holder meget af Polen, ligesom hr. Thulesen Dahl holder meget af Danmark, hvilket jo er velbekendt. Så lad os nu lige se.

Men jeg medgiver, at hvis der opstår et problem, så skal vi da tackle det. Vi kan bare ikke tackle det med hr. Thulesen Dahls forslag.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Så er det hr. Jann Sjursen som ordfører.

Jann Sjursen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan ikke tilslutte sig Dansk Folkepartis beslutningsforslag.

Jeg er meget glad for de bemærkninger, som beskæftigelsesministeren kom med indledningsvis i forhold til at sætte det her forslag lidt i perspektiv. Det skete med henvisning til EU-udvidelsen og det, der faldt på plads i forbindelse med topmødet i København. Fra Kristeligt Folkepartis side er vi helt enige i, at udvidelsen ikke bare kom på plads, men også skete på en baggrund, hvor vi siger, at vi nu inviterer og får en række nye medlemslande med i Den Europæiske Union, som også må have en forventning om, at de bliver ligeværdige medlemmer.

Dermed også sagt, at vi fra Kristeligt Folkepartis side ikke vil være med til at opdele medlemmerne af EU i et A- og et B-hold, hvor B-holdet så skulle bestå af de nye medlemmer fra Central- og Østeuropa. Det ville være ganske uværdigt. Og det er faktisk, hvad Dansk Folkeparti lægger op til med sit beslutningsforslag.

Jeg vil godt understrege, at det selvfølgelig altid kan diskuteres, om udvidelsen mod øst og det, at vi får mulighed for at få flere arbejdstagere fra andre EU-lande som arbejdstagere i Danmark, vil afstedkomme nogle problemer, og om det vil betyde noget for vores ledighedstal.

Jeg vil godt sige, at jeg ikke tror, ledighedstal-lets udvikling bliver påvirket i nævneværdig grad, når EU nu bliver udvidet. Det er andre steder, den bekymring må rettes mod, ikke mindst mod vores egen politik herhjemme og også det, at det jo altså heller ikke er lykkes regeringen med sin politik, heller ikke med den nyligt aftalte skattereform med Dansk Folkeparti, at skabe flere nye arbejdspladser i det omfang, det er nødvendigt for at leve op til 2010-målsætningerne, desværre.

Men vi ser altså ikke de farer, som Dansk Folkeparti gør med sit beslutningsforslag, for, at der kommer mange nye arbejdstagere til Danmark. Det gør vi ikke af sproglige og kulturelle grunde, og fordi vi altså også faktisk tror, at borgere i de nye medlemslande af EU rent faktisk gerne vil blive i deres lande, være med til at udvikle og opbygge dem, og også fordi de pågældende lande som nye medlemmer af EU vil opleve en økonomisk vækst og også en vækst i levevilkårene, der gør, at det også er værd at blive hjemme, uden at det er et mål i sig selv for Kristeligt Folkeparti.

Kl. 19.55

Vi ønsker ikke, at Danmark skal hæve vindebroen, sådan som Dansk Folkeparti jo faktisk ønsker med sit beslutningsforslag. Et forslag, som også går langt videre, som ministeren også var inde på det i sin tale, end de overgangsordninger, som f.eks. Østrig og Tyskland har fået i forhold til at få arbejdskraft fra de nye medlemslande.

Vi ser fra Kristeligt Folkepartis side i virkeligheden Dansk Folkepartis forslag her som stærkt forbundet med deres kampagne imod gamle løfter om at afskaffe eksklusivaftalerne. Man har jo tidligere kædet de to ting direkte sammen.

Vi synes jo, det er lidt mærkværdigt at opleve, at Dansk Folkeparti efter at have fremsat beslutningsforslag sammen med Kristeligt Folkeparti, om at man skulle indføre forbud mod eksklusivaftaler, nu fuldstændig er på vej væk fra det løfte, man har givet Kristeligt Folkeparti, dengang man fremsatte beslutningsforslaget, men jo altså også har givet vælgerne i spørgsmålet om eksklusivaftalerne, ved nu lige pludselig at kæde det sammen med en overgangsordning, som overhovedet ikke var inde i billedet, dengang Dansk Folkeparti besluttede sig for at gå sammen med Kristeligt Folkeparti om et beslutningsforslag om at få indført et forbud mod eksklusivaftalerne.

Derfor er det på mange måder et ynkeligt forslag, synes jeg, som Dansk Folkeparti her er kommet med i dag, som vi altså på ingen måde kan støtte fra Kristeligt Folkepartis side. Vi synes faktisk, at regeringens afvisning her i dag også var ganske udmærket.

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):
Ordføreren for forslagsstillerne, hr. Kristian Thulesen Dahl.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg vil godt sige tak til ministeren for den indledende redegørelse til debatten og også tak til ordførerne for debatten – ordførerne jo med meget stor forskel i stemmeføringen. Nogle anerkender jo, at der er problemer, og at de skal løses. Andre skøjter hen over det og siger, at det hele er fuldstændig ligeegyldigt. Det går nok. Verden ser nok ud i morgen, som den gjorde i går, så det kan vi tage helt roligt.

Men der er simpelt hen også fra nogle ordføreres side klynkeri over det her, eller hvad skal man kalde det? En eller anden form for mærkelig tilgang til det.

Fleere ordførere har heroppefra sagt, at ja, der kommer forskelle i reglerne for de her nye ansoerlandes borgere i forbindelse med adgangen til Danmark og så de nuværende EU-landes borgeres adgang, og samtidig står de samme ordførere heroppe og påstår, at de ikke vil acceptere nogen form for opdeling i A- og B-medlemmer i EU.

Man kan jo ikke på den ene side bare sige, at regeringen er på vej mod med en eller anden form for strammere kurs, end den, der har været udslagsgivende indtil nu – og det vil jeg komme tilbage til – og på den anden side sige: Men vi vil ikke acceptere Dansk Folkepartis forslag, for det vil opdele borgerne i EU i sådan nogle A- og B-medlemmer. For det gør regeringen jo også. Det gør de partier, der tilslutter sig regeringens forslag, jo også.

Det er graden af, hvor mange foranstaltninger vi føler, der er nødvendige, for at vi er på sikker grund, der afviger her, som jeg hører det, ministeren siger, og så det, vi siger med vores beslutningsforslag.

Derfor synes jeg, der er meget – det er ikke sikkert, at klynkeri er ikke det rigtige ord, men sådan et eller andet i den retning hos nogle ordførere, der i virkeligheden både blæser og har mel i munden.

Ellers har den modtagelse, forslaget direkte har fået, jo ikke været så overraskende, men man kan dog alligevel notere sig en vis bevægelse fra de debatter, vi har haft for måneder siden.

Jeg kan da huske, at da vi først rejste den her debat om risikoen ved østeuropæisk indvandring af arbejdskraft i forbindelse med udvidelsen 1. maj 2004, som nu ligger fast datomæssigt, var der en langt, langt større afvisning af alle initiativer i forbindelse med det her end det, vi ser nu.

I det halve år, hvor Danmark havde formandskabet, var det – med undtagelse af integrationsministeren, som vi tidligere har refereret her i salen – jo meget klart, at man overhovedet ikke ville røre det her. Vi fik allernådigst nedsat en embedsmandsgruppe tilbage i oktober måned sidste år, som skulle se på sagerne, en embedsmandsgruppe, som så i øvrigt skulle være færdig med sit arbejde meget kort tid efter jul, altså i januar måned. Så blev det i februar måned; så blev det i starten af marts måned; så blev det medio marts måned; nu skriver vi 8. april. Undersøgelsen er ikke færdig.

Vi gisner i Dansk Folkeparti om, at det sikkert er, fordi regeringen jo også med den, kan man sige, ændring i retorikken, der er sket på det her område i retning af et »ja, der er nogle problemer, vi skal løse«, fordi regeringen i virkeligheden i forbindelse med det her arbejde har fundet ud af, at der nok er større problemer, end man umiddelbart havde forudset.

Kl. 20.00

Socialdemokratiet er givetvis nået til den samme konklusion, men problemet for de to parter er jo så nu, at man har et selvskabt problem, som man har lavet tilbage i juni 2001, og som efterfølgende er blevet bakket op af de daværende oppositionspartier, Venstre og Konservative, som nu altså er regeringspartier, hvor man er kommet til at melde klart ud til omverdenen, at Danmark åbnede arbejdsmarkedet fra dag 1. Derfor skal alt, hvad man foretager sig, ske under den paraply, der hedder fri, åben adgang til Danmark fra dag 1, og så forsøger man at imødegå de bekymringer, man godt er klar over er berettigede, med alle mulige løsninger.

Og det er – det vil jeg gerne kvittere for – naturligvis bedre, end at man læner sig tilbage og ikke foretager sig noget. Derfor vil vi selvfølgelig også gå ind i det her arbejde for at se, hvor langt vi kan komme med regeringen og jo altså også med den holdning, som hr. Jan Petersen giver udtryk for.

Jeg kan bare ikke lade være med lidt at have den frygt, som jeg også gav udtryk for under den debat, jeg havde med hr. Jan Petersen, at når rapporten ikke er kommet, er det, fordi man altså er begyndt at se, at der er større problemer. Man vil så erkende, at man skal stramme lidt mere, end man havde regnet med, men man venter så på, at alibiet kommer fra Sverige, som man håber kan gøre det, og så kan Danmark lægge sig i slipstrømmen af det, så vi ikke får den store debat om, hvad man så konkret gør.

Det er ikke holdbart, for vi skal varetage Danmarks forhold, og vi skal gøre det her uafhængigt af, hvad man vælger at gøre i andre lande. Vi har peget på, at Tyskland og Østrig vælger noget, der vel ikke kan gøre det helt odiøst for Danmark at gå lidt i samme retning, som vi foreslår i beslutningsforslaget. Men vi skal selvfølgelig gøre det ud fra en selvstændig vurdering af problemerne for Danmarks vedkommende.

Vi har også sagt – og det har vi også sagt i Europaudvalget, hvor vi også har debatteret det her med ratifikationsprocessen i forhold til udvidelsen generelt, altså de her vel 6.000 siders ratifikationstekst, vi skal igennem – at det er vigtigt for os, at der er en tidssammenhæng mellem Folketingets behandling af udvidelsesratifikationsteksten og en given aftale omkring arbejdskraft fra Øst, så vi har sikkerhed for, at når Folketinget skal trykke på knapperne i forhold til muligheden for udvidelsen med op til 10 nye lande, har vi klarhed over, at det her er løst.

Jeg har fået forståelsen af, men det kan andre partier jo bidrage med, at det ikke alene er Dansk Folkeparti, der har den opfattelse, at det ville være klogt at have sådan en tidsmæssig sammenhæng, men at det faktisk er noget, de fleste partier i Folketinget deler vores opfattelse af. Jeg synes, det er meget, meget fornuftigt, hvis det er sådan, for så har vi et klart billede af, hvad vilkårene bliver, inden vi skal stemme om udvidelsen.

Der er nogle enkelte ting, jeg lige vil tage frem her i forbindelse med den her første behandling. Så får vi jo et udvalgsarbejde og nogle flere behandlinger af det her forslag og kan komme tilbage til det også, når regeringen så endelig langt om længe på et tidspunkt er klar med sit udredningsarbejde.

Flere har nævnt det med hidtidige erfaringer – lidt færre end ved tidligere debatter, måske fordi man også har læst bemærkningerne til beslutningsforslaget godt igennem og dér set de faktuelle oplysninger, der viser, at erfaringer fra

tidligere udvidelser jo selvfølgelig ikke er særlig relevante. Og hvorfor ikke? Nej, vi kan tage de tabeller, der er i forslaget, og som viser lidt om de her forskelle, der er.

Jeg skal først nævne, at løngennemsnittet er markant anderledes i forbindelse med den nye udvidelse i forhold til den tidligere udvidelse, f.eks. i 1980'erne med Grækenland, Portugal, Spanien. Dengang havde man, som jeg også sagde til hr. Keld Albrechtsen i en kort bemærkning, en generel overgangsordning, hvilket man jo altså ikke opererer med nu. Det er den generelle overgangsordning, alle havde dengang, som vi gerne ser at Danmark har i forbindelse med den her udvidelse; men jo ikke engang så håndfast, for dengang opererede man i udgangspunktet med en overgangsordning på 7 år, som så efterfølgende blev til 6 år. Men her opererer man med en overgangsordning, der hedder 2 + 3 + 2, som altså i virkeligheden er en anden form for overgangsordning, der åbner op for, at man skal tage en reel indholdsmæssig diskussion undervejs i processen af, om man så kan åbne mere op, end man havde forudset. Så derfor er det jo i virkeligheden en lempeligere tilgang end den, man havde med den tidligere.

Så kan vi se – og det er også noget, vi lægger til grund for, at der er grund til at være varsom med det, vi foretager os på det område – at når det drejer sig om sådan noget som arbejdsløshed, er den i ansøgerlandene under ét 13,6 pct. – det varierer meget: Polen er næsten oppe på 20 pct.s arbejdsløshed – mens EU-gennemsnittet er 7,4, i Danmark på det her tidspunkt 4-5 pct. Den ligger desværre nu på 5-6 pct. Jeg deler fuldt ud den ærgrelse, der ligger i det, som tidligere er kommet til udtryk fra flere ordførere.

Men sagen er vel bare, at bl.a. Polen, som altså er et land, der ligger meget nært til Danmark, har en arbejdsløshed, som er op imod 20 pct., og den arbejdsløshed vil jo ikke falde umiddelbart efter udvidelsen, den vil stige. De rationaliseringer og effektiviseringer, som EU vil presse igennem, vil jo medføre, at arbejdsløsheden på kort sigt vil stige. Det er jo også derfor, vi siger, at så er risikoen for, at mange kunne føle sig foranlediget til at flytte af hensyn til arbejdet, selvfølgelig også større. Det giver jo sig selv.

Kl. 20.05

Man kan så spørge: Hvorfor skulle det så være anderledes efter i givet fald måske 7 år? Jo, for så kan de se en økonomisk fremgang i deres eget land. De kan se, at udviklingen begynder at vende, at arbejdsløsheden ikke er stigende, som

den vil være på kort sigt, men forhåbentlig faldende. Og så deler jeg fuldt ud det synspunkt, der også er kommet til udtryk heroppefra for kort tid siden, at så vil man da hellere blive i sit eget land, men først, når man kan se, at det begynder at gå i den rigtige retning.

Noget andet, vi også har taget med i bemærkningerne, er de økonomiske forhold, altså det her med bruttonationalproduktets størrelse. Det skal jeg ikke trætte Folketinget med på det her tidspunkt, men bare henvise til det, så de, der ikke allerede har beskæftiget sig med det, kan gøre sig bekendt med det og se de utrolig store forskelle, der jo er mellem f.eks. Polen og Danmark.

Det er derfor, vi når frem til, at det, som Ugebrevet A 4, LO's ugebrev, tilkendegiver om østeuropæere, der banker på den danske dør – måske ikke i det omfang, de angiver – er det realistiske billede; det håber vi bestemt ikke og tror egentlig heller ikke på. Men selv om det i langt mindre omfang end det, der kommer til udtryk her, er gældende, vil det lægge et pres både på det danske arbejdsmarked og på de danske sociale ordninger.

Vi er overbevist om, at det arbejde, der på et eller andet tidspunkt tilendebringes, også i højere grad vil vise, hvad det er for nogle danske ordninger, der kommer under pres, og det kan så løses på to måder.

Enten kan man begynde at lave de danske velfærdsordninger om, og det gælder så både for EU-borgere og for danske borgere – det bryder vi os ikke særlig meget om – eller man kan lave en overgangsordning som den, vi har foreslået her.

Jeg har ikke hørt, heller ikke under debatten i dag, en tredje vej at gå i forhold til at løse det her problem, som er realistisk. Jeg har kun hørt de to muligheder, som realistiske tilgange til det her.

Hvis man afviser vores vej at gå, altså at lave en overgangsordning, henviser man i virkeligheden det her spørgsmål til regeringens måde at løse det på, og det er jo den vej, vi så må gå ind på, men det vil dog ikke være den bedste vej at gå. Så når man har to veje, og man har en, der er bedre end den anden, så vælger man selvfølgelig den bedste.

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Det sidste er jeg enig med hr. Thulesen Dahl i; vi vælger også altid den rigtige vej i Venstre. Det er nu ikke derfor, jeg kom herop. Men jeg lagde

mærke til, at hr. Thulesen Dahl gav nogle af os ret i, at når det går bedre i éns eget land – og det gælder for østeuropæerne i denne her diskussion – så ønsker man at blive i sit eget land.

Derfor vil jeg gerne spørge hr. Thulesen Dahl: Er det ikke rigtigt, at det går i den rigtige retning i de østeuropæiske lande, og at de, netop fordi de har skullet opfylde EU's politiske og økonomiske krav, i meget høj grad har udviklet sig økonomisk positivt i landene i de senere år? Og er forudsætningen så ikke til stede, i hvert fald langt hen ad vejen, til, at der faktisk er udsigt for de pågældende mennesker til, at de får forbedret deres vilkår, hvis de bliver i deres eget land hos deres egne familier, ligesom vi også har set det ved tidligere udvidelser?

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må desværre sige, at både fru Charlotte Antonsen og hr. Kristian Thulesen Dahl tager så gruelig fejl, for de var jo sådan set enige om, at der kun er to valgmuligheder – begge to meget ringe valgmuligheder.

For den ene valgmulighed er hr. Thulesen Dahls, som går ud på, at man skal bryde de aftaler, man har indgået med de nye lande. Den anden er fru Charlotte Antonsens, der går ud på, at man bare skal lade stå til. Der er ingen af de to muligheder, der er gode ude i virkeligheden.

Den tredje mulighed, som jeg tror at hr. Thulesen Dahl ikke har hørt, er den, jeg præsenterede i mit ordførerindlæg, nemlig at man sørger for at styrke fagbevægelsens muligheder for at sikre løn- og arbejdsvilkårene for alle på arbejdsmarkedet her i Danmark. Det kunne f.eks. også være at sikre, at der blev mulighed for at have en reel, effektivt håndhævet mindsteløn i alle sektorer, også dem, hvor det kan knibe lidt med organisationsgraden. Det forudsætter f.eks. også, at vi kan bevare eksklusivaftalerne.

Der er en masse ting, vi kan gøre, så selvfølgelig er der en tredje vej. Og hvis hr. Kristian Thulesen Dahl ikke vil gå ind på den tredje vej, kan man jo betvivle, hvad der egentlig er hans og Dansk Folkepartis motiver til at rejse den her debat.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Det er jeg slet ikke i tvivl om at hr. Keld Albrechtsen kan, men det kan han, uanset hvad jeg siger, så det kan hr. Keld Albrechtsen mere sig med.

Sagen er, at der er en mængde problemer ved det her, som skal løses, og det, der er problemskaber, er jo EU-regelsættet, som giver ret til, at man som vandrende arbejdstager får nogle rettigheder i det land, man vandrer til, uafhængigt af hvad man så nationalt forsøger at foretage sig. Man tager den nationale selvbestemmelseret væk, det er reguleret i direktiv 1408 fra 1971 plus EF-Domstolens efterfølgende domstolspraksis. Og det, der jo også gør det så besværligt for regeringen at komme op med noget brugbart, er selvfølgelig, at man skal vurdere ikke bare EU-regelsættet, som det står i direktivet, men også den fortolkning, EF-Domstolen lægger ind nu og i fremtidige domme. Derfor gør det det jo altså ret svært, det anerkender vi.

Så er det altså, vi må spørge fru Charlotte Antonsen: Hvorfor så vælge den chancesejls, hvor man jo ikke rigtig ved, hvad det er for et EU-regelsæt, man har med at gøre? Om 2 år, når der bliver anlagt en eller anden sag fra en polak, der vil have nogle rettigheder, kan vi så skærme os af fra det? Kan vi overhovedet lave et regelsæt, medmindre vi skal spolere den danske velfærdsmodel fuldstændig, ødelægge den ved, at vi fjerner nogle ordninger og laver opsparingsordninger og forsikringsordninger i stedet for og forlader vores skatteyderfinansierede velfærdssamfund?

For det er jo løsningsmuligheden, hvis ikke vi vælger at sige, at der er en overgangsperiode, hvor vi har tid til i ro og mag at se, hvordan det så egentlig udvikler sig. Og derfor er det den anden mulighed.

Det, hr. Keld Albrechtsen så siger med, at de kommer hertil, og så må vi jo løse det ved, at vi giver arbejdsmarkedets parter nogle bedre redskaber og sådan noget, kan da løse noget af det, men det kan da slet ikke løse hele problemet. I dag er der jo en mængde her illegalt, men de vil være her lovligt, de vil være her legalt. Der er en mængde virksomheder, som jo ikke har valgt at organisere sig, og hvor vi ikke lige kan give arbejdsmarkedets parter redskaber til at sikre, at de i morgen så er organiseret. Der er en mængde problemer, plus at der så er de sociale konsekvenser, altså de sociale rettigheder, man får andel i ved at være her. Det er noget, hr. Keld Albrechtsen overhovedet ikke har forholdt sig til.

Er det f.eks. rimeligt, at en polak, der kommer til Danmark og efter 14 dage bliver arbejdsløs, kan få kontanthjælp? Mener hr. Keld Albrechtsen, at det er helt i orden, og at der bare ikke er

noget at gøre ved det? Hvis vi skal skærme os imod det, hvordan gør vi det så, medmindre vi sikrer, at den polak ikke kan opholde sig her, når han ikke har arbejde?

(Kort bemærkning).

Charlotte Antonsen (V):

Hr. Thulesen Dahl svarede ikke på mit spørgsmål. Er det ikke rigtigt, at det allerede går den rigtige vej i de øst- og centraleuropæiske lande, fordi de har skullet ind i EU og derfor har forbedret deres økonomiske situation?

For at bruge hr. Thulesen Dahls egne ord, betyder det så ikke, at østeuropæerne ligesom ved de andre udvidelser i meget høj grad vil vælge at blive boende i deres eget land? Når hr. Thulesen Dahl peger på forordning 1408, siger hr. Thulesen Dahl jo selv – og det er jo i virkeligheden en tilståelsessag – at den er fra 1971. Hvorfor har vi så ikke grækere og portugisere heroppe i dag, der med udgangspunkt i denne regel lægger beslag på de danske sociale ydelser?

Det har vi ikke, fordi der er andre ting, der spiller ind. Det, jeg har sagt på Venstres vegne, er, at vi ikke, som hr. Thulesen Dahl siger, ønsker en chancejalds. Men vi ønsker heller ikke som Dansk Folkeparti at se spøgelse ved højlys dag. Vi ønsker en fornuftig mellemløsning, hvor vi følger udviklingen nøje. Og så vil vi i øvrigt lade være med at male fanden på væggen, før han faktisk er der.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg tror, hr. Kristian Thulesen må se i øjnene, at selv om man forsøgte sig med at udsætte dette spørgsmål i 7 år, ville situationen efter 7 år være nøjagtig den samme.

Desværre er jeg mindre optimistisk med hensyn til, hvordan det skal gå i Polen og andre lande med den internationale tilbagegang, som følger i kølvandet på præsident Bushs økonomiske politik. Så det er der nok desværre ikke udsigt til, der er tværtimod udsigt til, at dette problem med, at der vil være mulighed for, at der kommer arbejdskraft fra andre lande, som vil søge illegalt eller vil underbyde overenskomster, er et problem, som vi vil skulle håndtere fra nu af og i al fremtid. Det kan vi lige så godt begynde at tage hånd om ordentligt, og der hjælper hr. Thulesen Dahls overgangsordning ingenting.

Arbejdsløsheden i Spanien og Grækenland har da hele tiden været stor, men de er nu ikke kommet af den grund. Derfor er det jo heller

ikke sikkert, at de kommer fra Polen, så lad os nu lige også se.

Men jeg er enig i, at vi skal væbne os til at håndtere det problem, og sørge for, at vores faglige system i Danmark kan håndtere det, og der mangler jeg hr. Thulesen Dahls melding om, at det er han også indstillet på, og at det er den egentlige løsning, og at det er den tredje vej, som hr. Thulesen Dahl havde overset i første omgang.

Kl. 20.15

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

I forlængelse af det, hr. Keld Albrechtsen lige har nævnt, så synes jeg i og for sig, vil jeg sige til hr. Thulesen Dahl, at vi – for så vidt angår spørgsmålet om uorganiserede virksomheder og muligheden for at komme ind og underbetale – kan gøre det ret enkelt op.

Er det ikke sådan, at man kan etablere en blokade, man kan etablere en konflikt, netop for at fremprovokere en overenskomst, så den pågældende virksomhed, der ikke vil det, får en krank skæbne? Der kan også etableres sympatibloker. Så jeg vil da anbefale, at vi lader de instrumenter, der allerede er, stå intakte.

Lad os studere, om der skal føjes noget til, men i udgangspunktet er der gode muligheder for, at faglige organisationer i Danmark via tiltrædelsesoverenskomster kan overenskomstdække netop den type virksomheder, som jeg også kunne være bekymret for kunne dukke op, hvis den her trafik viser sig at være lidt større, end vi forudsætter, om end jeg slet ikke tror, at den kommer op i det niveau, som hr. Thulesen Dahl tror.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg er ikke enig med fru Charlotte Antonsen i, at det generelt går bedre i ansøgerlandene. Jeg mener, at der er en mængde problemer, og jeg er også overbevist om, at på kort sigt, efter at medlemskabet bliver en kendsgerning, vil arbejdsløsheden desværre stige.

Når vi har været så hjælpsomme, at vi har et land som Polen med i vores bemærkninger til beslutningsforslaget, skyldes det, at der i 2001 var 19,2 pct. af den polske erhvervsaktive befolkning, som var beskæftiget i landbruget. Samtidig kan man, hvis man lægger et EU-gennemsnit på 100, se, at effektiviteten har en faktor 13, hvor den i Danmark har en faktor 164. I Dan-

mark er der 3,5 pct. beskæftiget i landbruget, og vi har altså den effektivitet, som er nævnt.

På kort sigt vil arbejdsløsheden stige, og risikoen er, at den stiger enormt på grund af de tilpasninger, der er nødvendige som følge af EU-medlemskabet, og at mange i f.eks. landbrugssektoren vil ryge direkte ud i arbejdsløshed som ineffektive små landbrug, der ikke er plads til i et udvidet EU. Så er spørgsmålet: Når den arbejdsløshed stiger, er der så nogle, der kunne få den idé, at der måske er en mulighed et andet sted?

Der har hr. Svend Auken for en gangs skyld sagt nogle vise ord, og derfor refererede jeg ham også tidligere, nemlig at ja, det er der da, og der er da ikke noget at sige til, at nogle kunne få den tanke, at der måske er et andet sted, man kunne prøve at komme til.

Det, jeg vil sige her, handler jo ikke om spørgsmål ved højlys dag, selv om det ikke er ret meget højlys dag mere. Det er konkrete bekymringer, som jeg også havde forstået regeringen i virkeligheden i stigende grad delte, men man kan komme lidt i tvivl, da man hørte fru Charlotte Antonsen i den seneste runde.

Men jeg er jo enig i, at når det så går bedre i éns eget land, vil man have en tilbøjelighed til at blive dér. Det er jo også derfor, at vi siger, at hvis det så endelig var, at det ikke er 7 år på forhånd, men at man sagde 2 + 3 + 2, hvilket ligger i EU-regelsættet, så har man en chance for løbende at vurdere, om det er begyndt at gå fremad i bl.a. Polen, så muligheden er til stede for, at flere vil benytte sig af at blive i hjemlandet.

I forhold til det med Grækenland og Portugal tror jeg, at jeg har været meget inde på, hvorfor man ikke kan sammenligne med tidligere udvidelser, som fru Charlotte Antonsen igen lidt er inde på her til sidst.

Hr. Keld Albrechtsen og hr. Jan Petersen siger så, at arbejdsmarkedets parter kan løse det her. Jamen vi havde en forespørgselsdebat i år for ikke ret lang tid siden her i Folketinget, hvor det jo stod lysende klart, at vi allerede i dag har et meget stort problem med illegal arbejdskraft fra nogle af de samme lande, som vi snakker om her, og hvor vi måske i de undersøgelser, der er fremme, og som viser tusindvis af tilfælde af illegal arbejdskraft, der er i Danmark i dag, kun ser toppen af isbjerget. Så arbejdsmarkedets parter har jo ikke været i stand til at løse det her.

Så kan man diskutere: Skal arbejdsmarkedets parter udstyres med endnu flere redskaber, end de har i dag? Det er jo ikke engang et spørgsmål

om, at de kan klare det, hvis de bevarer dem, de har i dag. Vi har jo ingen planer om at skride ind over for de ting, hr. Jan Petersen nævner, men spørgsmålet er: Er det ikke naivt at tro, at arbejdsmarkedets parter med de redskaber, der er til rådighed i dag, vil kunne løse det her problem? Det er det efter vores opfattelse.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Nu synes jeg da endelig, at hr. Kristian Thulesen Dahl bevæger sig lidt ud af den blindgyde, han var på vej til at låse sig fast i, for den erkendelse af, at vi skal ind og kigge på, om fagbevægelsen skal have nogle flere og bedre redskaber, er jo helt afgørende. Det er faktisk det afgørende element i den her diskussion, overgangsordninger eller ej. Så jeg er da meget glad for, at hr. Kristian Thulesen Dahl vælger at afslutte debatten med at påpege den mulighed, som hr. Jan Petersen jo også var inde på.

Hr. Jan Petersen nævnte blokaderetten. Vi har haft diskussionen om eksklusivt aftaler, men der kan også være diskussionen af, om man på bestemte områder skal ind og sikre reel overenskomstmæssig mindsteløn i en overgangsperiode f.eks. i forbindelse med særlig sårbare sektorer. Der er mange muligheder, som vi kan gå ind og analysere.

Kl. 20.20

Der er Enhedslisten helt med. Vi vil bare ikke være med til at bryde internationale aftaler og de løfter, som vi har givet til de nye lande i forbindelse med de forhandlinger, der har været, og som man jo ikke efterfølgende kan løbe fra. Jeg håber, hr. Kristian Thulesen Dahl kan indse, at når Danmark har givet et løfte til de nye lande, så kan Danmark jo ikke bare trække det løfte tilbage. Selv om hr. Kristian Thulesen Dahl dengang stemte imod det løfte, så blev det jo givet på Danmarks vegne til de nye lande.

(Kort bemærkning).

Jan Petersen (S):

Det er fuldstændig rigtigt, at vi har taget initiativ til at få gjort noget ved den illegale arbejdskraft og bedt om at få strammet væsentligt op på det.

Men selv i de situationer, hvor vi kan stramme op på illegal arbejdskraft under de nugældende forhold, så ændrer det ikke det faktum, at netop faglige redskaber til at kunne danne overenskomster på uorganiserede områder, altså dér, hvor der ikke er tale om arbejdsgiverorganisa-

tioner og lønmodtagerorganisationer, er vigtige, altså at man kan gøre det også over for uorganiserede arbejdsgivere. Derfor er det vigtigt, at der ikke sker nogen ændringer i de instrumenter, der er til rådighed.

Hr. Keld Albrechtsen har nævnt det ene, jeg nævner det andet her: Blokade er væsentligt for at kunne etablere overenskomst, og det andet kan have betydning for at kunne håndhæve en overenskomst.

Jeg glæder mig egentlig over, at hr. Kristian Thulesen Dahl siger, at han ingen planer har om at ændre på blokademuligheden. Det glæder mig meget. Det vil jeg gerne have bekræftet heroppe. Og det gælder også ud over 7 år, for jeg tror nemlig som hr. Keld Albrechtsen heller ikke, at de her problemstillinger går over efter 7 år. De vil være et eller andet sted på det fremtidige arbejdsmarked, vi kan se, hvor der er større muligheder for at bevæge sig over grænserne.

Hvis hr. Kristian Thulesen Dahl oven i købet siger, at man også har tænkt sig at bevare eksklusivbestemmelserne, så har vi i hvert fald et godt afsæt til at kunne holde de her problemer lidt fra døren.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg har jo tidligere tilbudt hr. Jan Petersen, at vi skulle sætte os ned med en kop kaffe. Jeg tror efterhånden ikke, at det bare skal være en kop kaffe. Jeg tror, det skal være en kande kaffe, når vi skal prøve at finde fælles berøringsflader. For hvis hr. Jan Petersen ville komme Dansk Folkeparti i møde, når det handler om overgangsordningen, så kan det jo godt være, at vi kan prøve at se på det samlede billede af, hvordan vi skaber tryk og sikkerhed på det danske arbejdsmarked. Det er jo det, vi går efter.

Men det er jo lidt pudsigt, at man fuldstændig vil underkende problemstillingens omfang, i hvert fald fra hr. Keld Albrechtsens side, og sige, at der overhovedet ingen problemer er, og at der ingenting sker, for så i øvrigt at have behov for at stille en masse ting op over for en mulig situation og anvise, at her er den tredje vej, som hr. Keld Albrechtsen så siger.

Min pointe er, at det er naivt at tro, at arbejdsmarkedets parter kan regulere sig ud af det her,

medmindre vi vil have et fuldstændig blokeret land, og det ønsker vi jo ikke.

Vi ønsker et land, hvor vi i stilfærdighed får løst de her ting, og hvor arbejdsmarkedets parter spiller en meget, meget afgørende rolle for et stabilt og et roligt og et for lønmodtagerne tilfredsstillende arbejdsmarked. Det er jo det, vi ønsker.

Vi ønsker ikke, at det danske arbejdsmarked overrumpler udefra, men der er risiko for, at det danske arbejdsmarked bliver overrumplet udefra med det, der lægges op til, medmindre man gør noget.

SiD's Fagbladet har en overskrift, der hedder: Illegalt arbejde – legepladser i mindst 47 danske byer er opført af illegale polske arbejdere. Løn 25 kr. i timen. Kommuner fattede ikke mistanke til byggefirma.

Det er ikke os, der kommer med sådan nogle overskrifter. Det er SiD, som på den måde viser, at der er nogle reelle problemer, man skal have taget hånd om. Så er der nogle, der tror, at det løser man lige ved, at man ikke afskaffer blokeret retten eller sådan noget. Det er jo et eksisterende problem, der er her, og der skal tages hånd om det, og det håber jeg vi har en fælles forståelse for at vi skal, og så må vi komme så langt, vi kan.

Nu er det førstebehandlingen, der er overstået. Vi har en udvalgsbehandling foran os, hvor vi også kan få nogle af de svar frem, fru Charlotte Antonsen var inde på, om, hvor meget bedre det nu går i de her ansøgerlande i forhold til det billede, vi kan se af den desværre nok meget større arbejdsløshed, der umiddelbart kan tegne sig i kølvandet på udvidelsen.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Europaudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Op-*hold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

24) Første behandling af lovforslag nr. L 198: Forslag til lov om ændring af lov om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser), pasloven og ægteskabsloven. (Rets-hjælpsordning i børnebortførelsessager m.v.) Af justitsministeren (Lene Espersen). (Fremsat 27/3 2003).

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen): Dette punkt udgår af dagsordenen for dette møde.

Den næste sag på dagsordenen var:

25) Første behandling af lovforslag nr. L 199: Forslag til lov om Den Internationale Havretsdomsstols kompetence og om fuldbyrdelse af domstolens afgørelser i visse sager. Af justitsministeren (Lene Espersen). (Fremsat 27/3 2003).

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen): Dette punkt udgår af dagsordenen for dette møde.

Den næste sag på dagsordenen var:

26) Første behandling af lovforslag nr. L 200: Forslag til lov om ændring af straffeloven og lov om anvendelsen af visse af De Europæiske Fællesskabers retsakter om økonomiske forbindelser til tredjelande. (Straf for overtrædelse af Den Europæiske Unions udenrigs- og sikkerhedspolitiske sanktioner mod tredjelande m.v.). Af justitsministeren (Lene Espersen). (Fremsat 27/3 2003).

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen): Dette punkt udgår af dagsordenen for dette møde.

Den sidste sag på dagsordenen var:

27) Første behandling af lovforslag nr. L 201: Forslag til lov om forbud mod erhvervsmæssig indførsel og produktion af samt handel med skind og skindprodukter fra hunde og katte. Af justitsministeren (Lene Espersen). (Fremsat 27/3 2003).

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen): Dette punkt udgår af dagsordenen for dette møde.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Inge Dahl-Sørensen): Jeg skal her afbryde mødet og fastsætte et nyt møde med anden behandling af beslutningsforslag nr. B 137: Forslag til folketingsbeslutning om opfordring til at trække aktstykke nr. 111 om støtte til Irak tilbage fra Finansudvalget, og derefter de sager, der er opført som punkt 24-27 på dagsordenen for det nu afbrudte møde.

Folketingets næste møde afholdes i dag, tirsdag den 8. april 2003, kl. 20.35 med følgende dagsorden: (*Se indledningen til næste møde*).

Mødet hævet kl. 20.25